

8/1 8/2 8/3

MOSIMANE MOTSHABADIRÊ

Ka

N. G. Phutieagae

KGATIŠO YA VII

1956

LO GATISITŠWE KÉ

MOSIMANE MOTSHABADIRÊ

Ka

N. G. PHUTIEAGAE

KGATIŠO YA VII

LO GATISITŠWE KÉ

VIA AFRIKA-UITGEWERY
BLOEMFONTEIN KAAPSTAD

Bantu Studies Sept

gn(1)
581/58

LENANÊGÔ

Matlhwareing	5
Ntšanyane e Bônwa Mabotobotong	8
Sebataladi	12
Ditšhêbô	20
Kwa Merakeng	25
Ka Kwa Mogobing	29
Sekukuni ga se ke se Tlhôka Sebataladi	35
Mangana sika loo Phagê	42
Matlhasedi a Lesedi mo Matlhwareing	48

MATLHWARING

"Mosimane" Motshabadirê e ne e le mosimane wa Motšwana yo o goletseng mo motsing wa Setšwana wa Matlhwareng. Matlhwareng ke motse wa Setšwana sa lo-kgorokgoro. O gauhi le motse wa Bothitong o o leng wa Boralong. Motse o mongwe o o itsegeng o o seng kgakala-kgakala le motse wa Matlhwareng ke wa Morokweng; le ôné ke motse wa Barolong.

Rragwê o na a ruile, mme le gônê a itsege thata mo motsing. Mo metlheng ye-o khumô ya Motšwana e ne e le loruo lwa dihutshane le matlhape. Bo Ramainê ba ne ba na le meraka-raka. Mongwe a nne le e le mebedi, yo mongwe a nne le e le meraro, mongwe gape a nne le e le metlhanong go tšwa fêla jaaka a abetšwe ké Modimo.

Boagô jwa Batšwana bo no bo kgaatlha ka gonne ba ne ba ratisana botshelô ba sena lefufa. E ne e tle e re fa mohumi a bôna motho yo o dikobô di magetleng, a mo tšhologe mokgosi a se ke a nnele go mo ja ditshêgô. Mo metlheng eo thusanô e ne e le thušô fêla; motho e re go thusa yo mongwe a bo a mo thusa fêla a sa lebelêla go duêlwa, ka gonne Batšwana ba ne ba na le mafoko a a reng: "Motho ke motho ka batho ba bangwe". E bile ba itse go re: "Khumô le lehuma di lala mmogô". Kana khumo e nntse jaaka mouwane o ya reng ka sebakanyana o bo o thibile mo loaping, mme e re fa o tla go apoga, go tsee sebakanyana sa ponyo ya leithô o bo o nyeletse.

Ka ntlha ya moo, mohumi o ne a tlhaolêla bahumanegi dikgomo a di isetsa mafisa kwa go bônê, go re ba yê go di mo atsetsa, mme e re fa a ile go lekola moraka wa mafisa, e re a tšhwaya marôlê a tšhwaele modisa wa moraka wa gagwê dinamane tse dingwe. Gantsi tirô ntlê e ya go tlhatlhosa bahumanegi e ne e dirwa ké magosi. E re monna wa motsamai a tla mo motsing a itšhopere mabôgô, kgosi e mo ithuele ka go mo thapa ka thapô e e maatlametlo ya setho ya Setšwana, e e leng ya go disa dikgomo, O nwa maši a tšôna, O ja nama, O itemêla ka tšôna, mme e bile O tšhwaelwa tse e leng tsa gago mo go tšôna, e re mo dinyageng di se kae le wêna O bo O le monna ka wesi.

Bo-rraetšho-mogolo ba ne ba thusana mo ditirong tšotlhe tsa bônê. Ke gônê ka moo ba nnileng le seane se se reng: “Kgetse ya tsiê e kgônwa ka go tšhwaraganêlwa”. Seane se, se a itlhalosa ka go nne yo o itseng jaaka tsiê e golwa, o itse fa e alêlwa kgetse ka nakwana ya mmamošô kgotsa ya maitseboya e sa robetse kgotsa e sa sitilwe diphuka, mme e re fa motho yo mongwe a sa e alaletsa, yo mongwe a phophothe setlhatsana se tsiê e e e robetseng mo go šôna, ba itse go e ôlêla mo kgetsing. Tsiê e e monate ké e e nang le mae, (ke go re e namagadi) e tonanyana e bidiwa mašô-rôpô. Ga e monate ka e se na mae.

Ditirô tse dikgolo di ne di kgônwa ka matsema. Mong wa letsema o na a tle a rahe dijô tse dintsi a di apee le batho ba letsema go re ba jê ba kgorê, ba tle ba itse go wetsa tirô ya letsema ja gagwê ka pele le ka boheho. Ke boammaaruri ha Batšwana ba bogologolo ba rile: “Setšhwarwa ké ntša pedi ga se na thata”, ba ne ba buêlêla mo go tšôna ditirô, ka ba bonye di le boheho ka go thusanwa.

Dijô tse dikgolo tsa Batšwana e ne e le nama, sebube, logala, bojalwa, le maši-a-bodila. Ba ne ba tle ba re nama ké more, mme e ne e tle e re fa motho wa bôné a e eletsa, a ipate ka go re o tšhwerwe ké lešôkôlêla, le morôrô go se jalo a buisiwa ké pelo ya nama.

Ha nama e e teng e lekane bagolo fêla, go no go tle go tewe bana go twe ba yê go bitsa KGÔRÔSANE, mme e re fa banyana ba tšwêla kaha ntlê ba goeletse lefêla jeo go tweng kgôrôsane, bagolo ba sale ba kometsa namanyana yeo go re fa bana ba bowa, ba fitlhêlê e jelwê yotlhe.

Motlha o mongwe fa go no go tlhabilwe nku e e nang le namane e tona ya mogatla, mogatla o, o no o gamolwa mahura ka go gadikiwa. Dikgadika tsa ôna di ne di jewa ke bana, mahura a tshelwe mo sejaneng sa letšopa. Tirô e kgolo ya mahura a, e ne e le go logetsa bana. Bo-ramakgakane ba basimanyana ba me ba tle ba tshameka ka setlha.

Sebube ke bogôbê jwa mabêlê a Setšwana jo bo tshe-tšhweng maši a lekuka. Maši a fa a setse a budule, a na a munwa tlhoa. Tlhoa e, e tshelwe mo mogotšaneng ya dintša go re dintša di e nwê, kgotsa e nowe ké malata. Mo metseng mengwê ya Sekgoa (ditôrôpô) tlhoa e, e tle e rekisediwe batho ba ba ka e šwêlang molemô. Fa bogobê jo jwa sebube bo apegile sentlê, mme motho a bo Go tšholêla, e kane e

kete O ka itoma monwana. Maši a ne a nowa jaaka metsi, ka gonne dikgomo di ne di le dintsi. Bojalwa bo na bo le moila mo baneng, e le sejô sa bagolo. Senô sa bana e ne e le maši a lobese.

Nama e ne e apeiwa leritô (ké go re e tsengwe e le dithathana mo pitseng) mme e re e sena go apêêga e ritelwe mo pitseng ka logong lwa setlhabô. E nontshiwe ka mahura kgotsa e ngamelwe ka ôna. Diritlo di ne di kgôbêlwa mo kikeng ka sekgôbô. Mokgobi o na a tle a tabolelwe letlhabêla gongwe molekêlô pele ga diretlo di ise di tšholwe. Kika e ne e gôrwa fêla ké dikhutsana. Ha O no O ka e gôra O se khutsana go no go ka twe O rata go futsa rrago gore a šwê

Motsadi wa Motšwana o na a bidiwa ka leina ja ngwana wa maitibolô; a bidiwe Mma-Semangmang kgotsa Rra-Semangmang. Ija-ija! Babadi, lo tla intšharêla, ba ga etšho, ga go twe Mma-Semangmang kgotsa Rra-Semangmang go a twe e nne Rra-Semngmang kgotsa Mma-Semangmang: Kana: Bo-raetšhomogolao ba rile: "Ga di ke di êtêlêlwa pele ké manamagadi di tle di wele ka mamêna".

Jaaka re setse re utlwile, Rra-Motshabadirê o na a ruile thata. Meraka e megolo ya gagwê e ne e le meraro, e leng Bojêlapotsane, Gatalwakgomo le Thamoyantšhe. Fa matlhape le morojana le dihutshane tšotlhe tsa mera-ka e di ne di kokowantšwê, O no O ka re ké khumô ya dinaane e e kana ka ya ga Mma-Tlakoapitse. Mma-Tlha-koa pitse e ne le mosadi yo o nang a tšwa mo mogodung wa leruarua je le neng la batla le wetša setšhaba le dibopiwa tsa Modimo fa e kabo e ne e se ka botlhale jwa gagwê. Mosadi yo o na a lemogêla leruarua pele, a le tsêêla thipa fa le mo metsa, mme ya re le re le a mo metsa a le abola mpa ka thipa. Ga tšwa mo go lône dilô tse dintsi-ntsi tsa nna tsa re, "Ka mmê, ka Mma-Tlhakoapitse!"

Maina a mafelô a Setšwana gantsi a na a tewa ka tšhwanêlô. E rile pele ga moraka wa ntlha o ise o nne gônê, basimane bangwe ba bolaêla potsane teng ba e besa ba e jêla teng. Monna mongwe a ba bôna a ba kgwatisetsa teng, mme e sale jalo felô fong go bidiwa ka leina ja Bojêlapotsane. Gatalwakgomo le Thamonyantšhe le ôna ké maina a teilweng ka tšhwanêlô ya mafelô. Metšwetsaneng, Thaba-Ntšho, Mangaung, Mafikeng le Morotôwantšhe ké maina a a itlhalo-sang ka bo ône.

NTŠANYANA E BÔNWA MABOTOBOTONG

Ka bokhutšwanyane re setse re utlwile ka ga phalana tse bo-rraetšhomogolo ba kileng ba di letsa, e leng botho le boagô jwa bonê mo metsing e ba neng ba agile mo go yôna bogologolo tala. Jaanong, mmôgô le botshelô jo, re tšhwanetse go seka-seka mo lolwapeng lwa ga bo Motshabadirê, ra bôna go re a lefokonyana ja seane sa Setšwana je le reng; Ntšanyana e bônwa mabotobotong” a ga le kake la itlhalosa.

Mo lolwapeng lo, re bôna serathana sa mosimanyana, e leng “Mosimane Motshabadirê”. Re bôna gape Mosalašuping rragwê Mosadiwa-marope mmagwê, Motshabadirira rragwêmogolo, Bagakgametse kôbaagwê, kgaitsadiê wa losea Dibêêla le bana ba rakgadiagwê bo Mmamogwêra le Kedilatile. Mo thakaneng e tshesane “Mosimane Motshabadirê” e ne e le êna mmampodinyana, a hekeetsa bo montsalaê. Logau lwa gagwê e ne e le lo lo feang. Ha moeka o teng O no O utlwa fêla logau, mengao, le maitlatlarie šo a bana ba bangwe. O ne a le bosilo tôta a sa bo ipatetsetse. Ga go rone lefa go ka twe o na a sa tsaya fatshe.

“Mosimane Motshabadirê” e ne e le mojabošwa wa pele mo kgotleng joo Mosalašuping. O ne a teeleletšwe rragwêmogolo. Ka mokgwa wa Setšwana ngwana o a re go teelêlêlwa motho yo mogolo a newe le tlotlo yotlhe ya motho yo mogolo yoo (ké go re mung wa leina) Rragwêmogolo o na a mmitša ‘Molekane’. Bo rragwê le mmagwê ba ne ba mmitša ‘Rra’. Bontsi jwa batho bo mmitša ‘Monnamogolo’ (Oupa kgotsa Autata ka puô ya Seeng) Leina ja gagwê ja morêto e ne e le Motshaba-tshaba. Batho ba bangwe be le khutshatse ba re Motshaba.

E rile Motshabadirê a re o tšwa matlhô a fitlhêla a lemadišwê. Kana go lemala ga namane ke go thôbêla. Rragwêmogolo o na a lebetse lefoko ja Setšwana je le reng: “Lore lo ôjwa lo sale metsi”.

Santlha moeka o na a gagotšwe pelo ke ditlhatlheô. mme e tšwa maši a na a le mantsi. Ditlhatlheô ké metlopi ya Sekgoa e e nowang jaaka kgomodimetsing kgotsa kwêna Maina a metlopi e ya Sekgoa ke kofi le tee. Mo Seburung kônô-kônô ké kofi, Manyesemane sa bônê ké tee. Di bidiwa

ditlhatlheô ka go nne ya re di ise di dirwe go ka nowa, di tlhatlheelwe metsi a bedisiwe.

Sabobedi o na a ja diphilo le mae. Yo o leng ngwana wa Motšwana tôta o itse go re ké eng ha mae le diphilo di sa jewe-jewe fêla ké bana. Se segolo sa serathana se, e ne e le bobeto jwa malatsi otlhe. E ne e tle e re fa a re o a se lela selelô, a lele sa masisa pelo, a itsee a ipidikanye fa fatshe a nne mosetlha a ba re sêtlhê! O na a tšuegile moriri wa tlhôngô; a tšuilwe ké bobeto jwa malatsi otlhe jo bo tsipolang mmele. Ka itse fa a na a ikaeletse go lela, O no O ka re o a ôpêla. A ba a sa batle go bôna thari le fa e le mmelegi wa gagwê. A tsee seopenyana sa gagwê a se fosetse kgakala, mme a gwetle fêla jaaka motho a šelê.

Kwa gae “Mosimane Motshabadirê” e ne e le mopida yo o sa angweng ke ntshi. O na a kgantshitse bogale jwa ga rragwêmogolo. Batsadi ba gagwê ba ne ba fuduegile dipelo fa ba bôna kafa ngwana wa bônê o neng a itaola ka gônê; lefa go nntse jalo ka go tlotla tlhôngô-putšwê, rrabô, ba nna ba tšhotlêla lešwê le kobô.

Mosalašuping le Mosadiwamarope ba ne ba le dinyangeng. Re utlwa fa ba ne ba ne le maadingwana a mabedi. Bogologolo motho o na a batlêlwa mosadi fa a setse a tiile. Go no go sena: “Pelo e ja seipatlêlô”. Lekau le ne le batlêlwa mosadi ké batho ba bagolo, fa ba bôna go re le ka kgôna mathata a lonyalô. Nyalô lwa metlheng ee-o ne e le bosisi. Makau a kgaba ka bokau le barweetsana ka borweetsana jwa bônê go sena bo-Gaanabeng le bo-Gaaitsiwe. A bana ba malôba- a-tlhôla! E ne e se fêla fa Modimo o ba neile dikhumô le letlepu ja metlheng ee-o. Lesegô jeo le ne le ba tšhwanetse ka ba ne ba sa tlole melao ya bagolo. Sa bonê e ne e le boikokobetsô le go diga lentšwe fa ba bua. Ba bitsa mang le mang yo mogolo ba re: rra kgotsa mma, go sena dikarabô le dipotšô tse di sa itumediseng jaaka O a reng? Hhoo! O mpiletsang? Ké joo botho jwa tôta!

Ao! baša, tshabang mekgwa e e sa itumediseng batsadi. Le yôna tšhwene ya re go ša e re e bôna pilo e sie. Tôta tôta basadi ba ga “Mosimane Motshabadirê” ba ne ba sa batle a itaola. Ba ne ba tshaba go mo kgalemêla ka e ne e le mo dinakong tse bana ba ne ba sa bušolose molomo le bagolo. Ba bile ba lemogile go re mankgolo moeka o na a ikantsê go thunyêga ka selelô fa a buisiwa, e le go

re rragwêmogolo a tle a jêlê motho yo o mmuisitseng thura ya molelô.

Monnamogolo o na a setse a tšohetse; ke gônê ka moo o neng a le bogale-gale jaana. Go no go sena sepê se monnamogolo o itayang mathe ka šônê a sa se ngwathoganye le Molekane wa gagwê le fa a seyô.

Ka letsatsi je lengwe "Mosimane Motshabadirê" o kile a fitlhêlwa a bofolotsê kgêtsana ya ga rragwêmogolo ya methušwana a nntse a phura-phura magonyana. Kgetsana e ne e fletlalô ja phuduhutšwana, e ne e sa ôlêla e sa ôlêla: go le bo-tlhôkwa-lwa-tsela, bomofêra- ngôpê, bo pôô-ya-khukhu, bo lešoko, le bo lodi-lwa-gae.

Fa monnamogolo a ile go šuga matlalô kwa lesakeng, ntonane o ne a tle a mo sale morago. Moeka o ne a tle a die rragwêmogolo, êna a ithaya a re, o a mo thusa. Rragwêmogolo o ne a tle a mo opelele dipina tsa bogologolo kwa lesakeng. Ngwe ya tšôna ké e:—"Hhwee! banna re thibetse kgaka tšotšhaneng". Moeka le êna a nne a ote-ote tlhōgwana jaaka mmamagwai (Kgantlapane) a futsa batho, a nne a re:—"hee! banna re thibetse kgaka tšhotšhaneng!" E tla re mo-le moeka a latlhege ka borôkô, rragwêmogolo a mo kakamare a mo ise gae, ntekô kgosi ea bo e robaditse mmutla e gabile go kakamarwa.

"Letsatsi je lengwe e rile "Mosimane Motshabadirê" a sa nntse a robaditse mmutla, a utlwa motho mongwe a goeletsa a re, Nôga ke e-o e pagama "Mosimane Motshabadirê". Moeka a kgogoga fa o na a robetse gonê ga ba ga nna jaaka e kete ga se êne yo o ntseng a thuba segô sa boraro sa borôkô, kgotsa a go ka twe o na a sa thulamêla a mpa a na a robaditse mmutla? A ga se ônê mkgwa ba-ingaralegi?

E ruri go lemala ga namanyane ké go thôbêla. Re tlhōla re utlwa go twe ngwana ha a goletse gabô-mogolo ga a utlwe, mme le ênê "Mosimane Motshabadirê" o go-dile fêla jaaka ngwana a goletse gabô-mogolo. O na a sena tse! (ditsêbê). Lefa go nntse jalo rragwê le mmagwê ba na ba tshegeditse molaô o o reng, "Lore lo ôjwa lo sa le metsi". Ba na ba leka bojotlhe jwa bônê go šokolola ngwana wa bônê, ba mo ruta botshelo jwa go re a gôlê a gamugile, a se ka a ja a balekana ba gagwê. Ga go kgôbô epê ya Setšwana e e fetang eo a fa go kgalwa ngwana. Gongwe o na a têwa

go twe o tla ija dinala. Letlhale ja ngwana le ne le bônwa mabogong, fêla jaaka go twa "Ntsanyana e bônwa mabotobotong".

Molao wa gagwê mo ngwaneng yo wa gâgwê o no o lolame. O na a sa letlêlêla makgakga a bana. O na a sa batle ngwana yo e yareng bagolo ha go iteilwe magang le ênê a bo a reeditse se ba se buang. Ngwana wa mothale oo go no go tlo go twe o tla nna loleme ka go nne o tla rorêla balekane ba gagwê mafoko mme e re go lebetšwe go utlwiwe mafoko a rothile.

O na a se kake a ba a re le lefa a itebetse a tlatša mafoko a bagolo.

"Mosimane Motshabadirê" o na a tlhometšwe molao wa go re a seka a ba a atamêla fa bagolo ba dutseng teng kwa ntlê ga fa a romilwe. O na a se kake a dula sennô fa bagolo ba le teng mme e bile a sa itse go ka arabisana le mogolo kwa ntlê go fa a araba potšô e e tšhwanetseng go arajwa. O na a tle a khobakhobe fa a romilwe.

Monnô wa gagwê e ne e le wa go kotama e seng wa go namalala jaaka basetsanyana. O na a sa itse go ka dilola motho lefa a kgopilwe. Matlhapa e ne e se selô se se ka tšwang ka dipounama tsa gagwê. Bana ba metlheng yeo ba na ba tsamaya mo melaong ya ga Mmošê ka botlalô. Ba se dinala, ba sa utšwe, ba sa ikane-kane fêla, mme ba tlola bo-rraabô le bo-mmaabô.

E ne e tle e re fa monnamogolo a jelê nala kgotsa a etile, "Mosimane Motshabadirê" a tlhole a dulê motho. E be e le go re letsatsing leo, o a bo a le tlhaga e bile borôkô jwa fa rragwêmogolo a le mo gae bo fedile. Mo letsatsing je, ntonane e tlhole e tšhwerwe ke tlhôngô ya ditlhatlhêo ka di ne di mo gagotsê. Mmagwê e ne e se mosadi ka botlhaga. Ona a itse go gama mo kgomo e e bolawang ké mabêlê e ne e se kakeng ya maraga Bagami, lotlhe lo itse go re fa maši a kgomo a ka tšhologêla mo leišong kgomo e tle e bolawe ke mabêlê mme e be e gangwa ke digami fêla.

Dipotšônyana tsa ga "Mosimane Motshabadirê" di ne di emisa tlhôngô. O na a rata go itse go re dikeledi tse di tle di tšhologe fa motho a lela di tšwa kae? Lotlhaka lwa setlhake lo go tweng bo-monawê ba tšwa mo go lônê ké lofe? Ké eng ha ênê a sena ditedu jaaka rragwêmogolo? Ngwedi le letsatsi le dinaledi di tshegeditšwe ké eng fa di

sá wele fa fatshe? Serame se tšwa kae? Enê o tla nyala mang? A Modimo o na le ntlo? A o tlo o je? A Makgoa a buegile matlalô fa a le mašweu-šweu jaana?

Tsala e kgolo ya ga mmagwê “Mosimane Motshabadirê” e ne e le Mma-Morugatsiê. Basadi ba babedi ba le ne e le ditsala tse di ntshanang se inong. E ne e tle e re fa Rra-Motshabadirê a itšoketsa ka thota, yo mmagwê Morugatsiê a ba a re thu! jaaka serathi. Setshêgô sa bônê se ne se sa fele. Tsala ya bobedi jo e ne e le mosadi yo mongwe go twe Mma-Motlalepulê. Bogôlê jo bogolo jwa basadi ba bararo ba e ne e le ditshêbô, ba ne ba sena le maru a thibile. Ha ke re maru a thibile ke raya go re ba ne ba tle ba tšwelele ka ditshêbô le bana ba nntse ba le teng.

E re ka ngwana e le ngwana a sena sephiri sepê, Batšwana ba ne ba tantsê lonaka lwa kgomo fa ba re: “Lešwetsana ga le ke le lela fêla le a bo le utwile mašwedi a mogolo”. Fa O le mosebi, me O itlwaeditse go sêba bana ba le gônê, O tla tsamaya O di gama O sa di tlhapêla. Kana e fêla e leruri ha go twe, “bana ke mamphorwana maatlhamêla babolai”.

SEBATALADI.

Lemogêlang dilô pele lo bônê se ngwana o kileng a se diral: — Go kile ga bo go le monna kwa Thaba Ncho, a bidiwa Sebatladi. Monna yo a tšwa mo gae, a ya tirong kwa motsing o mogolo wa Gauteng. E rile a le kong a tsalêlwa ngwana wa mosimane. Sebatladi a nna kong a sa romele madi gae, le tôta go kwala go re a utlwalêlê botshêlô jwa legae go no go mo tlhotsê. A konopêla lejê kwa moragô, ya ba ye ne e lete motho a jelê ‘Huralêlabeno’. Basadinyana ba nna le mokgwa wa go re ha ba kuruetša ngwana, ba nne ba re, E leng Sebatladi lekgwêlwa je go tweng rrago, ga se motho wa sepê O nama O bo O tšwa menô, O tlosa lonaô, a ise a romele lefa e le sepênyane gae! Puô e, ya nna ya malatsi otlhe. Ga ya ga ya, letsatsi je lengwe Sebatladi a itêwa ké lefatshe a ba a gopola gae. Ka metlha go jalo lekgwêlwa le a nne le itewe ké lefatshe ka gonne le sa itse go ya gae le ya go bôna mabitla a babô ba ba ileng godimong ba go ileng. Lekgwêlwa le a tle le pagangwe ké sekwakwa-

lala; sekwakwalala se, se tšwa motho a sena go tlhapisiwa sefifi.

La mo tlêla letsatsi la goo-Ramotho go thêbê-pha-tšwa Sebataladi. Lefatshe ja mo šotla go re mabela a ba a tšhê. Ga nna thata mo go êna, a tshela ka metse le makape a dilamune mo sebakeng se se ka nnang kana ka kgwedi. Ditsala tsa gagwê tšotlhe tsa se ka tsa tlhola di mo itse; ba bangwe ba ditsala tsa gagwê ba mo kgwa mathe ba mmôna fa e le sekopa sa setšhwakga. Letsatsi je lengwe a utlwa mantšwe a ôpêla golô gongwe a itlhoma go opêlwa mo "Sesaiting" (ké go re mo batho ba le bantsi ba phuthegetseng teng, ba ôpêla dipina, ba a ja dijô tse di rekisiwang, ba a nwa mahalwa, ba bangwe ba konopa dikgarê). A ya teng motho wa batho ka logabanyana e rete lwa ntšayaphehò, matlhonyana a kobetse, sebopiwa sa Modimo se ikgopoletse fêla go ya go ikopêla dijô go re se tshegetse mowa. Dingae (borukgwe) tsa gagwê tsa bo di bitiilwe go re motho a seka a tlhola a itse go re tâtâtôta sebata se se leng šônê sa ntlha ke sefe. Ditšhwafêlê ya bo e le tšonê tsa O monate setlhako, menwana ye e magwale e tšwetse kafa ntlê, di bile di tšhwaragantšwê ka diterata. Go no go le botokwa mo go êna fa a ka bo bo a na a leka fêla ka lwa-ga-Mmoshê.

Fa a atamêla a fitlhêla boidiidi jwa batho bo le mo tlung ya tirêlô-Modimo. Dijô di seô go tšhwerwe dikôpêlô go opêlwa sehela. A rakana le go ôpêlwa sehela sa 91 mo seheleng sa Wesele se se reng:—

Boêla motimedi, gaeng,
Rrago wa go bitsa
Se tlhole O se timela
Tatlhegong ya dibe,
Boya, Boya.

Boêla motimedi, gaeng,
Jesu wa go bitsa
Moya le One wa re 'tla'
Jaanong tshabêla koo,
Boya, Boya.

Boêla motimedi, gaeng,
 Tiêgo ké lošo
 Ga go poloko mo phupung
 Nanoga o boyê,
 Boya, Boya.

Monna wa batho a tlélwa ké mahutsana. A hopola se o leng šôna mo nakong yeo. A gopola nako ya a sale kwa gabô a sa tlhoke sepê. A gopola sebaka se a sa nntse a rata go utlwa Lefoko ja Modimo. A gopola melaô ya ga rragwê; bogolo o o reng: "Ngwana yo o sa utlweng molao wa batsadi o tla utlwa molao wa manong". A simolola go tšhwantsa motse wabô. A bôna matlo jaaka a rula-gantšwê, malwapanyana, digôtlônyana, masakana dirobinyana, dihatanyana, merolwana e go kwaiwang fa go yôna selemô, makotwana a mekatakô, difalana tse di tletseng dijô, a tšhwantsa mmagwê jaaka a tšhotše tôkêlô a ya go raha legwetla kwa masimo. A mmôna a emisa letlhaku le e leng kgorwana ya tshimo ya ga rragwê. A bôna mmagwê a le busetsa mannong. A moma, a kopolola thipa ya mokô-pêlô, a henosa nkora, a re, rob! A henosa matlapê, a talê a re, kgothu! A fidikolola lephutse, a re, kgothu kgôthô. A mmôna, a re selô sa legapu sa re, ka thipa phanya! re tla utlwa kwa pele (fa Sebataladi a ba a êlêla mathe mo ganong) selo se budule, se le sehibitšwana, se bile se re tlere! A tšhwantsa mongwe wa bo motlogoloê yo o ileng masimo le mmagwê, a isa ganong, nkô ya gagwê e tlhamuketse. A bôna go hulwa dinawa, a ba a itse go re go a go lala go apeilwe logodu lwa maphutse le dinawa. Pelo ya batla e mmolaya, fa a gopola ntšhe e e tšhôtwang kwa gabô. A bôna jaaka malomaagwê a gamola e ngwe, a dira serêtsê sa khadi. A gopola pôô yabo, jaaka e eteletse motlhape wa rragwê pele e nntse e bôpa e hata ka tlhako fa pele ga tse dituna le tse ditubana, tse dikgwêba le tse dikgwaana, tse ditelodi le tse ditolotsana, tse ditlhaba le tse ditlhabana, tse dithamaga le tse dithamagana, tse dinala le tse dinaana, tse dipududu le tse dipudutšwana, a bona e pirwa e e matlhôakôma, tse ditokwa le tse ditokwana, tse ditšhotšha, le tse di bogorogoro. E rile a kgopa go lêma go tšôna a gopola malatsi a gagwê a bodisana. A gopola a itseetse tsammana ya gagwê le sakhwana, a bolotsa motlhape, a bôna di feta fa pele ga gagwê tse dingwe di

kanotšê phatla, dingwe di lemile diwetla, dingwe molema le tse dingwe makoro. E rile a re o gopola mmagwê a gopola lentšwe je le reng: "Motlhapisa pudi ngôlwana ga a ke a e anya".

Ke boammaruri motlhapisa pudi ngôlwana ga a ke a e anya. Batsadi ba a minola, ba godisa, mme e re motho a ipôna bokau kgotsa borweetsana a bo a sa tlhole a itse bao ba mmeileng kalo. Sebataladi a gopola mosadi wa gagwê yo e rileng a khubame a le mo bothateng jwa basadi botlhe, a mo kwalêla lokwalô lwa matlhomolapelo. A simolola go bopaganya go re ana serathanyana sa Modimo madi a a senang molato se fa kae? Se tšhwana le mang? Se apere eng mo Marigeng a kgwedi ya Seêtêbosigo? A se dule khutsana rrašô a sa tshela? Ya re a ikgopola a itlhabelwa ké ditlhong, a ba a eletsa go re lefatshe le fatogê a tsênê.

E rile ha sehela se fêla a utlwa moruti a nntse a re: "Motho ga a kitla a tshela ka senkgwê se le šosi, mme ka lefoko lengwe le lengwe ja botshelô". Mo go êna a fitlhêla go re mafoko a a moruti a mo gakaletsa tlala, ka a bua ka ga senkgwe. Ntekô thêrô ya letsatsi jeo ka ja morwa yo mmôtlana yo o nang a tlogêla legae, a tsaya bošwa jwa gagwê, a bo senya ka bofafalêla, a itlwaetsa bonkgatê ke tlhanamê ba mahina ba motse wa tatlhêgô. A gomodiwa ke fa moruti a rarabolola fa temana e reng, E rile a itharabologêla a gopola gabô. A gopola go ka ya go tšwa mongwe wa bathapiwa ba ga rragwê bogolo le go re a nnê a šotlêgê a ntêwê ké lefatshe.

Seane se se reng, "Phuduhudu a re ke lobelô marota a re ke namile", ke seo. Go jalo bagaetšho ngwana ga ana botlhale jopê mo motsading. O ka dirakanya dilô, a bôfa thoto, a inayanaga, mme seo ke maitapišô a lefêla, sa bo-fêlô ké go boêla gae, fa pelo e sena go tšha mabela. Ké go re o nntse jaaka phuduhudu ye e ithayang, e re e a sia, mme ntekô e nntse e le fêla mo maroteng.

Ka nakô ya go rapêlwa, mmônadilô rrê, Sebataladi a bôna kapetlana ya pampiri e wa mo go ena. A nna mogologolo a sa ônala. A tlhôlelwa motho wa batho. A tshabêlêlwa ké dilô tšotlhe mo nakong e, fêla jaaka go tive Leitlho je le josi le tshabêlêlwa ké dilô tšotlhe. Pampitsana e, e ne e le lokwalô longwe lo mogatsa Sebataladi o neng

a kile a lo kwalêla monna wa gagwê ka nako e le ya fa a na a khubame kwa go bo kwa Thaba Ntšho. Lo no lo kwadilwe ka mokwalô o o mo go lônê.

P.O. Kgalala,
c/o W. W. Perekise,
Thaba Nchu.
2 Aprele 6.

To my tia,

Menr. Seitshirô Sebataladi,
Kwa Atali Seterata 27, Gauteng,
Johanesebôrôgô, Disikirite Teransefala.

Oho my tia, monna wa me Rra-Molatlhegi, ruri re sa cogile lefa re sa coga re bolawa fêla ké tlala. Ga se borôle monongwaga mono Thaba Ncho. Rona jo bongwe bo-Mma Molatlhegi re tla dika re gogilwe. Ga u kitla u ntumêla mesesenyana eaka eotlhe e setse e nthêpa fêla eotlhe, mme mankgolo go ka bo go twe kê motsêtsana oo Rra-Sebataladi. Ka Bachwening ba gaecho ga kea ka ka itse fa ntalô e le leshotlô le kana-kana. Fa e bile e kete ké motho yo o inyetseng yaana, go a reng le wêna? Wêna O a nwa, O a ja O mo boitumelong, O lebetse fa O mpeileng teng; le nna nkabo ke nntse ke ikôrôpêla (ipêrêkêla) ka mabogô a me. A jaana ga O ye ditlhare ka menô?

Sebataladi my tia, O pelo e thata yang? A ruri O ntatlhile motho O setseng O neetse nca tlhong? Me lefa O ntatlhile a ga O mpe O a gopola fêla ledinyana je la gago la Modimo le le senang molato? Aitse re le potoka fêla ka kgetse ea goesaka. Ana ruri my tia O dira mo go kima yang le go kwala O sa kwale? A O lebetse malôba re bua re sêba re re tali-tali ke tla shwa le wêna?

Gompiyeno O mpeile kae motho wa Modimo? Sebataladi monna wa me, ammaruri lefatshe le tla tsamaea le go betsa go re O bo O gopole gae lefa O jelê huralêla beno. Modimo ga O je nkabô. O ntsentsê matlhô a batho ka losho lwa motho a nntse a tshela.

Wa gago ka mashwabi le dikeledi,

Mrs. Seletwaemang Sebataladi.

Lokwalo lo Sebataladi o lo bala, jaana a khubame ka mangôlê, go rapêla. Lwa mo gopotsa legaeng laabô kwa Thaba Ntšho. Fa a tšwa mo tlung ya Tirêlô-Modimo a utlwa diphala di ôpêla pina ya Majatlhapi e e reng, "Home Sweet Home". Ka a na a e itse a letsa molodi mmôgô le diphala tse di lelang. A gopola seane sa Setšwana se se reng, "Goo ra-motho go thêbê phatšhwa".

A ya gae ka tidimalô, motho wa batho (ke raya gae kwa motlhômahatshing o o na a nna mo go one le dijoki dingwe). Dijoki ke bapagami ba dipitse tse di thubisiwang lobelô. Motho wa batho a phutha-phutha makgasa, a tsaya tsamma ya gagwê ya motlhwane le senwêlo go re a tla a nnê a nwêlê metsi mo didibeng tse di mo thokô ga tsela. A êma a tšholetsa mokgweleonyana o o no o lekana le wa bana ba tshameka mantlonyane. A ipetsa sehuba a re: "Ke a nanoga ke ya kwa go rrê ke ya go mo raya ke re, Rra, Rra, ke leohetse legodimo le lefatshe, mme ga ke a tšhwanêla go tlhola ke bidiwa morwao, ntirê mongwe wa bathapiwa ba gago".

Mafoko a a rwadisa Sebataladi thoto, a gopola Thaba Ntšho. A tshêlêgêla mo tseleng le go dumedisa a sa dumedisa. A betsa ka lwa ga Mošê, motho wa batho. A simolola loêtô, a gabaletse go feta ntša-ya-phehê. A sa akanye sepê ka ga dijô tsa mohago. A ikgomotsa ka go re, Modimo ga o latlhe, mme e tšwa êna a ne a o latlhile.

Sebataladi a simolola loêtô a se na lefa e le tiki wa go rêka motšoko. A sa akanyetse tšhutšhumakgala, selô sa Makgoa, koloi ya molelo, sebokolodi sa go rapalala le motlhaba. Ya re a tshêla bofufu fa fatshe a rakana le sekgôma sa madi se le fêla ha pele ga gagwê, ya re a inama a se sêla ya ne e kete o a lôra. A fitlhêla se na le di-sheleng di le pedi le halofo-korone le sikisipensê. Sebataladi a iponêla ka matlhô go re ammaruri Modimo ké ra-Dikhutsana le Bo-Mpatshêtlha. A tsêna mo lebentleleng ja Mojuta go twe Panyapanya, mosadi wa gagwê go twe Mmapmetle. A ithêkêla borothô jwa 6d., motšoko wa befe wa 3d. lebokosê la molelô la 1d., Kgomobolêkê 6d. Sebataladi a simolola loêtô ka mohago o. A tsamaya a nntse a opêla pina ya Sehela sa London Missionary Society se se reng: "Ke nna ke sepela la Marêna". Ké boammaruri mo loetong lo o na a sepela le Morêna ka gonne le ône mohago o, o kabo a sena

naô ha e ne e se thušô ya Morena. Ke yole re mmona a le mo loetong, ngwanabatho. Segomotsi sa gagwê e le korosetina ya gagwê e e neng e le yôna fela sa gagwê sa go tlhonama. A e gagola pina e re sa tšwang go e umaka. Tsatsi fa le phirima maru a pula a bo a okame loapi a gaketse ka dikgadima tse di bogale. A itšhukunyetsa ha logageng longwê a se na tšholofêlô ya botshelô, a fitlhêla a lebaganye le mogôrôgô wa moriti wa lošo. A bofolola mokokoma, a lalêla.

Jo a sa, bo sa botsa bosigo, a wêla mo tseleng. Sebataladi. Kwa moragô ga tlhaga tônê-tôbê wa mouturukara, lorole lwa ôna lo le kana ka lwa ga Dingwe. Mouturukara o a bo o ya Makeleketla (Winburg, O.F.S.) Fa o feta fa go êna a bôna o iketlisiwa o bo o emisiwa. Mokgwetsi wa ôna yo e neng e le Motšwana a mo gwêtlha, a ya kwa go êna, a belaela ka e ne e le ka sebaka sa dimouturukara di tlhwafaditse Bantšho. A ya fêla ka go bo a bonye mmalanyana o montšhonyana. Mokgwetsi a mmotsa go re, o ya kae, mme a mo o araba. Mokgwetsia a mo raya a re a fetê a palame ba tla mo latlha kwa Makeleketla.

A itumêla thata Sebataladi a bitsa "Dankie my baas" gangwe le gapê. Ka dilô tsa Makgoa di fofa ka sebakanyana ba bo ba le mo Foreisetata. Ba re ka Parys ppho! ka Kroonstad ppho! Ya re ba tsêna mo melelwaneng ya Makeleketla a utlwa lonkô lwa Thaba Ntšho lo dupa. Fa ba fitlha Makeleketla a utlwa puô e re a seka a tsamaya o tla pagologa mo Excelsior. A itumêla a leboga Rra Masediapolokô. Go tšwa mo Excelsior a itaya ka lwa ga Mmošê gapê. Bofêlô a gôrôga gae, a šelê ditlhong, a šwabile thata. A fitlha gauhi le legae ka nakô ya letsatsi le le mampa-a-pudi. A itiatia ka borôkô go re letsatsi le phirimê pele. Ka lotlatlana a gôrôga.

E rile Sebataladi a tsêna ka mojakô wa ntlo a dumedisa a re:

Dumêlang ba ga etšho. Ya re ka go no go se opê o mo akanyetsang go ka bônwa mo gae, batho ba dumêla ba re Dumêla morwa Sehunêlô. O le mang ge?

Sebat: Ke le mang ke le Sebataladi morwao.

Rragwê: (A thaakanya ditsêbe). Wa re wa re O mang ge!

Seba: Rra! (a lela) ké nna Sebataladi.

Rragwê: (A êma ka lore) Ngwanakê! Ngwanakê! mmalo! A ke batile go ya mabitleng ke ise ke mmone. A go bakwê ditorô tse dintlê, tse tsa Modimo.

Mmagwê: Lwa re ke mang? Ijoo! Ijoo! Ngwanaka! (A mo wêla godimo a mo tlamparêla a mo atla a thunyêga ka seletlô). Ka nakô e rragwê a biletsa basimane kwa lesa-keng ba tšhwara kwanyana ba e kgaola molala. Ya nna boitumêlô jo bogolo mo lolwapeng. Batho ba phuthêga ba itumeletse mošwaarulwa.

Rragwê: Morawaaka batho ba lefatshe ka ba tlhola, ba kile ba go latola ngwagatola, e se mang e le Molotlhanyi, morwa Setlhodi. A go latola jaana a re o na a le mo phitlhong ya gago. Ra batla re ya go tlhoboga lešope, fa e kabo e ne e se batho ba ba tšwang teng koo, ba ba mo ganeditseng.

Seba: Rra ke nntse ke lê teng kwa fêla ke bolotsê letšholô la Gareadibôna. Ke tla ke itšhopere mabôgô jaaka lo mpôna jaana. Ke tšwa goo Lesilo tsamaya le matlhale, o tlhalefê”.

Pogišo: (Pogišo e ne e le ngwana wa rakgadiagwê Sebataladi wa serathana. Ka nakô e yotlhe a bo a khidiiwa ké go re leina je ja Sebataladi o tlhola a utlwa go buiwa mašwê ka jeonê, mme o gakgamadiwa ke fa a bôna boitumêlô jo, mme mafoko a metlha a sa buiwe:

Ka bongwana a re, a ké ênê sekopa se go tweng Sebataladi se:

Pogišo a pomoga fêla ha go didimetšweng teng a re: “E leng wêna Sebataladi ga O motho wa sepê. O lekgwêlwa la huralêla-beno. Ngwana o nama a tlosa leoto, O ise O romele sepênyane! Mosadi wa gago o batile a bolwa ke borôle, a setšhwakga sa monna”.

Batho ka ntlo ba simolola go lêbana, ba bangwe ba tsepana ka matlhô, ba bangwe ba ngwaana. Ga a ša tlhông. Mongwe wa basadi a leka go ipuisisa, a nntse a re. “Hee! “Mosimane”, O a bo O reng? O loleme ke eng?” A ba a buile a buile “Pogisho”. Mo phošhong e e kana kana e ya mo gae Sebataladi a bua ka pelo a re, “Ga twe ga le ke le lela fêla lešwetsana le a bo le utlwile mašwedi a magolo”. Go jalo “Pogisho” o na a utlwile dipuô tse mo bagolong. Mme ya re ka ngwana a sa itse ditshêbô, êna mosimane “Pogisho” a tšwa ka ha longopeng ka mafoko a a neng a tlhola a buêga ka ga Sebataladi. Basêbi, lo se ne lo sêba, maru a thibile. Tshabang go ipuêla puêla fêla mo baneng. Ga go na setsei sepê se se tsêbê e utlha go feta bana. Ba ditsêbê di bogale.

DITŠHÊBÔ.

Mosimane Motshabadirê le enê o na le loleme fêla jaaka Pogišo. E kile ya re ka letsatsi le lengwe a utlwa mmagwê le Mma-Morugatsiê ba nntse ba sêba Mma-Motlalepulê ba re o ratile dijô mme etšwa a otile. Ba re ka ga go lôa, ga twe o a lôa. Ya re Mma-Motlalepulê a dutse le bônê dikgang di ile mole "Mosimane Motshabadirê" a botsa mmagwê a re: Mma a ke enê Mma-Motlalepulê yo lo ntseng lo re o ratile dijô e bile o a lôa?

Ga na ga se ka ga nna monate mme le gônê ditshêbô tsa senoga, Mma-Morugatsiê le Mma-Motshabadirê ba a sa ditlhong. Mma-Motlalepulê a gona dinaô mo bobeding jo jwa basebi.

Rra-Senêwang a iphapaanya le ditshêbô tse tsa basadi. Motshabadirê o kile a bolêlêla Rra senêwang go re bo-mmagwê le Mma-Morugatsiê ba re, o a bêêlêla, o ratile dijô, ke enê o tšholang dijô mo dipitseng. Ba re fa go apeilwê nama, o a tle a bale dikgaoganyane tse nama tse di segagantšweng o le go re e tle e re fa mosadi a kae inola a mo ômanye, kgotsa a mmetsê. Motshabadirê a mmolêlêla go re ga twe ya re mosadi a tšhola pitsa, a bo a lebile leoto la gagwê go re le batabata fa fatshe ga kae. Ké go re fa a le bata gabedi ké mantšho a mabedi a dijo; fa a le bata gangwê fêla ke dusô lo le longwêfêla. Fa go tšholêlwa mo mogopong wa gagwê leoto, le ne le batabatwa gantsintsi. Baeti ba moeka (Rra Senêwang) o ba ratang ba na ba tšholêlwa thata ka taolô ya moeka ya leoto.

Re setse re utlwile go re ka ka Setšwana fa ngwana a reeletšwe motho yo mogolo, o na a nêwa tlotlo yotlhe ya motho yo mogolo yoo. E le go re ha motho mongwe a bua le êna, ngwana yo o seleletšweng yo, o tšhwanetse go tlhôpa mafoko a gagwê gore a se bone a leofetse motho a se monnye, a tla a tloga a tšwa kgomo.

Letsatsi je lengwe Mma-Motlalepulê yo re tla tlogang re mmitša Mma-Pule ka gonne o tlhagile ka letsatsi ja pula e na, a jêla nala kwa ga Mma-Motshabadirê yo re tla tlogang, re mmitša Mma-Dirê.

Mma-Pule: Koo! — Koo! Mma-Mosimanyana!

Mma-Dirê: Tsêna! O mang gê, O makgakga?

Mma-Pule: Ke mokgadi-a-tholê.

Mma-Dirê: Tsêna O tlê go mpolêlêla sentlê mosadi.

Mma-Pule: Motho o tlohetšweng ké nna! Ke a bo ke jelê eng?

Mma-Dirê: O rile rrê ké mosimanyana. Mme gompijeno wêna le mophatô otlhe wa gago lo tla tšwa kgomo.

Mma-Pule: Tlogêla kgang e telele, mosadi ke utlwile ke tla tšwa kgomo letsatsi la pitse e šule. Kana mafoko a kgotla a mantlê otlhe.

Mma-Dirê: Le bogologolo, le goka, mosadi.

Mma-Pule: Mentla jaanong O tla nteka tumêlô. Kgotsa gê O mokae mosadi? A ga O Motšwana? A ga O itse go re ha go twe "Pitse e šule go têwa ha e le ngwaga e thôbô e nntsi mo go yôna".

Mme-Dirê: Nnthlakareru-ri! a bo O ntlaetsa matlho, ngwanyana kê wêna! A ké go re, O raya go re, O tla duêla go rata wêna?

Mma-Pule: Mosadi, go siame, ke tla tšwa pitsa ya bojalwa, kê tla bo omêla ka mošô.

Mma-Dirê: E, mme O dirê O duêlê O bônê O sa di game O sa di tlapêla.

Mma-Pule: Hee! Mma-Monnanyana tlogêla kgang e telele-telele jaaka tsela ya kgalagadi! Mme mmê a lo tšogile?

Mma-Dirê: Re tšogile mosadi re bôna fêla matlhoko le borôlê. Motho e yane e sale jaaka o tšoga le be le phirime o ise o itee mathe. Mosadi ga O kitla O ntumêla, mme O tla ntumêla ka ke a Go bolêlêla: Re robala re itšosa. Yo o letseng a sa rôbala ké monnamogolo Rrê. Ké gônê fêla o thakgalatsang matlhô fa mahube a basadi a tšwa. Borakeaitse ga re selô e sale a se ja ngôgôla kwa lonyalong lwa morwadiê yo o nyetšweng kwa goo-Ra-Moloi.

Mma-Pule: Oho! mosadi, a ina lebe serômô!

Mma-Dirê: Lona lo letse jang kwa moseja?

Mma-Pule: Nnya mosadi lefa go nntse jalo re letse re robetse. Yo o a ba a letse a setlaka mosadi e ya bo e le Ra-Mosadiwaborôlê.

Mma-Dirê: (A itšhwere lehuma) Ija! Ija! a mo setlêla eng?

Mma-Pule: Nnya! mma, Phoko kgolo ga e tšwe ka ngwana wa motho. Ba itse ba mafoko ba re mosadi wa batho a šwêla letlono.

Mma-Dirê: A ko tlogêlê go etsa kgarejana e bôna lekau O mpolêlê mafoko mosadi.

Mma-Pule: O ntšhwarê mosadi! ka itse re a lo boifa. Batlêlwa-banneng yo o fa yo go tweng Selabênyana o a bo a gorogile.

Mma-Dirê: A leina lebe serômô! Kana ruri ke šônê, mme, selabê ngwanyana yo. Ga ke mmatile le tôta motlhala wa gagwê. Bodupa jwa motlhala wa nakedi ga bo tsee sepê mo mekgweng ya gagwê.

Mma-Pule: O tšhwana le nna mosadi ke mo ila le mokgwasa.

Mma-Dirê: O a itse Rra-Mosadiwaborolê o a bo a tlile go tlhola a bogisitse mosadi fa yo a le mo gae.

Mme-Dirê: O a re o tlile leng ge.

Mma-Pule: O gorogile malôba-a-maabane ka mpe-kêtlê (ke go re lorrie e e sepapetla e e tle e fete e diga batho mo tseleng) ya Ditšôbôtla (Lichtenburg). Aitse Mma-Mosadiwaborolê o a bo a tlile go tlhola go re a ba a salê a goloka tlhôngô, go setse go runya runya ga letswalô fêla.

Mma-Dirê: Re a bo re hupile matlhatsa rotlhe mosadi. Ga tse o a bo a tla boêla leng kwa o tšwang teng?

Mma-Pule: Ba itse ba mafoko ba re ga a sa boa. Ba re le teng kwa o tšwang gônê o tlodisitšwê melelwane.

Mma-Dirê: Jaana khutsana ya Modimo ha e le gônê e khubamologang mo diphateng e ya bo e jelê eng?

Mma-Pule: Ha-hai-hai! Mma-Motshabadirê, lošo lo golo ditšhêgô. A O lebetse pina ya lonyalo e e reng :—l s.s:s:s:—:—:— Ngwana wa mosimane; l s.f:m-m:r:—:—:— O a itumêla; l d-r:—: d-l,s,:—:— O bonye fatuku; d.m:—r:d:—:— Ha Hai Hai Hai!

s.s:s:s:—:—:— Ngwana wa mosetsana.

s.f:m-m:r:—:—:— Lela o kgaotsê

d.r:—: d.l:s:—:— O bonye selelô

d.m:—r::d:—:— masetlana.

Mma-Dirê: Tlogêla go opêla pina eeo ngwana'-mma. E ntsêna mo pedung. E nkgopodisa selelô se re tle re se utlwe bo mmarona ba se lela mo dinyalong. Kê selelo se rona rotlhe bo-mmabasetsana re sa nntse re tla se lela. A kana go tlhoganôlô jang yo o senang ngwana wa mosetsana!

Mma-Pule: Selô se Mma-Mosadiwaborolê o se jeleng ga ke ise ke se utlwe mosadi, mme se ke ka go se bolêlêlang

ké se mosadi! O bônê hêla jaaka ke budulala! Ga a mo thubaka: Ga a mo thubaka. O ponketse madi mo dinkong, mo o tšhwanang le dinala tsa motho a sena go runa dinta. Go bidiwa mo go nntse jalo ga ke ise ke go bone, ké ga lošo gapê mosadi yoo o thata ha a sa tshela. Rona yo bongwe dikoa ntša e ka bo e latšwitse kika.

Mma-Dirê: A kae metsenyana a masêtlhanyana mosadi.

Mma-Pule: Inkêtlêlê ka tseo mosadi mogogi wa me ké yole o a tla.

Mma-Dirê: Tshêla re nwê mogogi ga a tle kwano, o biditšwe kwa moseja.

Mma Motshabadirê e ne e le senatla mo go apeeng bojalwa jwa Setšwana. O na a sena molekane. Le mo ditirong tšotlhe o ne a leka bojotlhe jwa gagwê, a leka go tshegetsa molao o bo-mmagwê ba mo laileng ka ônê fa a na a isiwa motsing wa gagwê.

Bômmagwê ba ne ba mo raya ba re:— “Ngwana wa rona O ya motsing wa gago, mme e re go fitlha teng O seka wa re tsenya matlhô a batho. Ga go opê wa motse wa rona yo o kileng a belesediwa, a le kwa motsing wa gagwê. O hêpê monna wa gago le bagagabo botlhe ka tšhwanêlô le ka nakô. Mosadi ga a bušolose molomu le monna, mme e bile monna ga a ediwe, le morôrô a sa wediwe. O nnê senatla mo ditirong. O tlogêlê ditshêbô tsa kwa sedibeng. O seka wa kgatlhwa ke boratadijô mme le gône O ithute go šômarêla. O tilanê le ditsela tse di kgôpô tšotlhe, O gako-logêlwê lefoko le le reng, Sekukuni ga se ke se tlhôka sebataladi. Kana mosadi o se utlweng melao o a tle a belesediwe, batho ba mo dume-dume ba re: E ne e le morwadia mang? Mmagwê e ne e le mang? Bangwe ba bo ba re:— Thotsana thunya o e anyile mabeleng. Tsamaya ka matlhôgônôlô a Modimo, ngwana wa rona, O se re lebale, rotlhe ba ga eno O itse go re Moenyanapele lobonê lwa wabô.

Bojalwa jwa ga Mma Motshabadirê bo no bo ratêga. Fa e ne e le mo metlheng ya gompijeno e bojalwa bo reki-siwang mo go yôna, go ka bo go rekwa jwa gagwê pele. Basadi ba bangwe ba ka bo ba tsamaya ka êna, ba re o rwaletse bojalwa. Banna ba ne ba bo rorisa kwa kgotla, basadi ba bo goloketsa kwa matsemeng. Bomaloma-a-tšôna ba ne ba gapa jôna mo dinyalong. Bojalwa jwa metlheng yo e ne e le jôna bojalwa jwa Setšwana jo bo apêwang fêla

ka momela mabêlê. Dintshe tsa jôna di ne di apêwa, di jewa me di le monate.

Bo no bo fapaanye le majalwa a seša. Sešeng boemong jwa bojalwa basadi bangwe ba apêla batho diisamabitleng tse di setlhogo, tse e reng motho go di nwa a butšwe makgwa-ho, a nntse a tsamaya. E re a tla go nêla moya ka letsatsi je Modisa le Mmopi wa gagwê o mo gopolang ka jôna a bo a idele.

Madi a se mannye a makau le dikgarebê a fêlêla mo matlung a bo-Mma Sodoma le bo-Mma Gomora ba metlheng yeno, ba go tweng majalwa a bonê a na le mmitša. Majalwa a a gompijeno a tshêlwa dilô dilô tse di leng matlhabisa ditlhong go umakwa. Boramotse (Matšwatlung) ba tlhola mo. Bommamotse ba tlhola mo, motho a ntshiwe ké go kua ga setimêla e be e le gônê, mosadi o tsipatsipang a leba gagagwê, a fitlhele pitsa di tšhelê di šelê, bangwe ba bônê ba fitlhele bana ba šele ba bangwe motho a fitlhele monna a itšholetse. Dinyalo tse dintsi tse di boitshêpô di kgaoganêla mo matlung a ka gonne motho ya re go tšêna mo go ône a se ke a re ke utlwile go twe. (Dilô ga di buiwe tšotlhe).

Ka sebakanyana Mma Motshabadirê a tsêna kafa sego-tleng, a fitlhêla dipitsana tsa gagwê tsa bojalwa di gwasagwaswa, e bile eete di ka ôpêla pina e e reng l s, ., s, :d.d :r:rm.m—

(1) Auboti u tenne seraburabu s, s, f m m f r d.d t, t, d.d Auboti u tenne seraburabu ntho ea Makgoa.

(2) Hau sa tla u se bona sa bobedi

Hau sa tla u se bona sa bobedi sa lonyalo.

Mma Motshabadirê a thabua metsenyana a masetlha ya re a tla ha go Mma Motlalepulê a a hupa pele ha pele gagagwê. (Ka mokgwa wa bogologolo tala motho o tla-megile go rê fa a siêla motho yo mongwe bojalwa, a bo hupe epel fa pele ga gagwê go re a šupê go re ga go na more opê o oo tsentseng mo go jôna.

Ka Mma Motlalepulê a na a tletse tsala ya gagwê leritô la potsanyane, ba ya mo go jôna ba le kometsa mmogô. (Motšwa kgomo ga se lesilô). Ba ala kgetse le phatê ya kgomo, ba a nwa, ba a ja, setshêgô sa ya mo-le. Basadi ba simolôa dipuô-puô.

Mma-Dirê: O a re Rra Mosadiwaborôlê o beditse Mma Mosadiwaborôlê jang?

Mma-Pule: Ke go boleetse ka re o êléla madi a a kana ka a dikgomo tse tharo. A tšhologa ka molomo le ka dinkô. O mo ragakile mo seperuperung le mo sefatlhogong. Ga go na motho opê yo e ka reng a mmôna ka sebaka se, a tlhôka go tšholola dikeledi ka motlhô.

Gapê go nna khutsana ké sebe fa dilô di tla go nna jaana. Fa batsadi ba ga Mma-Mosadiwaborôlê ba ne ba sa nntse ba tshela ba ka bo ba paisitse dišašenyana yo wa setlatla sa monnanyana, ba mo nwa ka moretlwa, etšwa a phephile marapô a ikutlwêla mašetla mo mosading.

Rra Pelotšhula rragwê Mma Mosadiwaborôlê golo o robetseng o nntse a bône se se diragêlelang morwadiê ka leitlhô ja mošwi; Modimo ga o je nkabô, O foo ké fano.

Mma-Dirê: E fêla e le rûri mosadi nyalô e botlhoko e šotla ka bana ba batho.

KWA MERAKENG.

E rile ka "Mosimane Mmotshabadirê" a setse a tlhalefa-tlhalefa, tirô ya gagwê ya nna go bolotsa dikonyana le dipotsana le go di isa metsing kafa molapong. O na a na le semenyana se se logilweng ka mokhasi. O na a rutilwe go loga ka mokhasi ké balekane ba gagwê teng kafa molapong fa ba ile go nosa dikonyana le dipotsane. Ba ne ba tle ba bope ka boraga dikgomo tsa mmopa le dilônyana tse dingwenyana tse ba ne ba tle ba tshameka ka tšôna.

Baekanyana ba ne ba ratile go tsaana kgare le go ja mabole. "Mosimane Motshabadire" o na a le boruthwe a ikantsê lobelô le go tlatlarietsa. Bomma 'mpodi jwa gagwê jwa kwa lolwapeng, bo no bo se yô kafa molapong. Basi-manyana ka ba le kalo ba mo kgala go re a bo a iponê ha a se motho wa sepê, a phephile marapô go feta dilekanyô.

Mo thakaneng e tshesane go no go na le mosimanyana go twe Modisagaarekwe. Ke enê yo bogolo o neng a tilhoafaditse "Mosimane Motshabadirê". Tôta-tôta ba be ba ise ba ke ba kapane. Motshabadirê o na a mo tshaba fêla ka go bo a na a itshaba mmele.

Modisagaarekwe o na a le dimpanyana a le diphotongwanenyana mme a le leitšhogo legolo.

Mosimane yo o kgerisang ba bangwe o itumêla thata. Sa gagwê ke go tlhola a ile ka seêtse, a sa dire sepê. Ba bangwe bônê ba nntse ba bopa dikgomo tsa mmopa. E re botlhe ba sena go fetsa go bopa moeka a bo a tšosiwa go twe a itlhôpêlê tse o di ratang.

Mo bosigong jo bongwe "Mosimane Motshabadirê" a lôra a lwa le Modisagaarekwe, mme a bile a mo fentse. E rile, mo mošong oo, "Mosimane Motshabadirê" a ya kwa molapong jaaka galê. Basimane ba nna ba tshameka jaaka galê, modipa êna a ile-ka-nôka a duletse gonna a nntse a re, "Basimane lo a ntlhodia, tsamayang lo yê go phuta makwanyana le mabotsane".

"Gompijeno go phuta mang mabotsane, mogolole Modisagaarekwe?" ga botsa Tlhaatsakatse. Seo e ne e le molao o mogolo wa ga Modisagaarekwe go re fa mosimane mongwe a bua le enê a nnê a re mogolole Modisagaarekwe. Mosimane yo o neng a sa arabe jaalo, o na a patšamisiwa fa fatshe a nowa ka moretlwa kgotsa molala-o-duduma. Molala-o-duduma ke thupa ka yare fa O kgwathile e re mo O itheeditseng teng O lale O utlwa matsadi a yôna, a duduma le mmele wa wago.

Modipa Modisagaarekwe a thobetsa kodu a araba a re: "Go ya wêna mosimane, ké wêna Motshabadirê".

"Mosimane Motshabadirê" a tlola a re: "Lebogologolo ga ke ye gopê go ka ya wêna Modisaagaarekwe, le wêna O na le maoto, nna fa e le nna ke yang go phuta makwanyana le mabotsane ke thiba tse-tšho fêla le tsa basimane ba bangwe tsa gago di a go sala. Le gonê nna ke molekana wa gago O se tlhole O mpitsa mosimane e seng jalo re a se utlwana. (Ké go re O tla bôna tonono).

Badisanyana ba bangwe ba simolola go ntaana ka matlho, ba kgakgamaletse go re Motshabadirê o bua-bua jang ha e rete o arabisana le kgôšana Modisagaarekwe. A ga a itse go re Modisagaarekwe o tla mo thuba ka, a ba a ba kgwatisa botlhe. Mme yare ka bagologolo ba rile lefoko ga le boe go boa monôna, a bo a buile "Mosimane Motshabadirê". Ga re tududu mo thakaneng e tshesane le mo go êna mokgerisi ga nna jaaka e kete o lôra. Metlha ya fetoga, dipitse tsa mela dinaka, mme, ga nna ditôrô tsa motshegare. Pelo ya tlalalana Modisagaarekwe, a ba a nna a roroma dipounama. Mankgolo moeka a ja nôga. A ipetsa sehuba, a ipotsa go re

mosimanyana yo “Mosimane Motshabadirê” o bua jang! A bua le mang! Êna a na a le mang! A ga a ikitse fa e le sekatanyana?

Pelo ka e sena mmôtlana, “Mosimane Motshabadirê” le êna a ba a fofoma fa o dutseng teng. Pelo ya latlha di-nama. Ga nna maharatlhatlha mo gare ga thakana. Ga twebekana. Basimanyana botlhe ba bo ba tšhogile, ba hupile matlhatsa ba sa itse go re go tla nna nna jang ka “Mosimane Motshabadirê”. Bangwe ba re o tla ikutlwa ké êna o kgotlileng motshitshi o ituletse.

- Motshabadirê a moma molomo, a re ka pelo re tla utlwa fêla, gompijeno ke a itlhobogêla. Kante gammaanete mo letsatsing jeo di sa itsaneng tsa wêlana bo-masenya di agêla di ya thoteng di bapile. Mo letsatsing je badisana ba bôna selô se sentlê.

Modisagaarekwe a phamola thupa ya moretlwa, a e tshêla Motshabadirê a re ka yôna, tsaa, O utlwê. Motsabadirê a seka a re gabedi a huhumêla Modisagaarekwe a mo fapola ka seatla (tlelapa) a mo thanya ka lebole go re Modisagaarekwe a bônê dinaledi tsa motshegare. Sebi sa bo se setse se kuketse, mathakana a eme a lebile, a rile tu! Go se o tšwang molomo le o tshêgang ka ba na ba boifa Modisagaarekwe. Yo o nang a ka tshêga o na a tla di gama a sa di tlapêla.

Mo nakong ya ntwaga ye, ke gônê go neng ga bônana se “Mosimane Motshabadirê” o leng šônê. A itšhupa fa a kwennê e le seganka se se pelo-kgale, a nntse a diilwe ke go itshaba mmele. A šupetsa botlhe fa Modisagaarekwe e le dišaše yo o senang tšhwanêlô ya go mo kgerisa. Tôta tôta mathakana a ne a itumêla fa a bôna “Mosimane Motshabadirê” a fenyaga moeka. A ke se re moeka ke re mankgolo moeka jaaka thaka ya na ya simolola go mmitša.

Ga nna puô ya ‘Hee! banna golô fa mankgolo moeka o nntse a tšhosa ka merôrô jaaka thukgwi ntekô ga a na marapô ké sekgwa se senang tau.

Motshabadirê a mmaya letšwele go re a ba a tsêwê ké maibi. A re o mo dirêla ruri ka go mmaya lonao mo seperuperung, mme a itlhaganêla a mo tlhomogêla pelo.

Modisagaarekwe a ntsha mosi ka sekhumêlô a re, “Monna inkêtlêlê ga ke batle go lwa, ko gae go tilwe ke sene ka lwa. Thakana ya thanyêga ka setshêgô yotlhe Motshabadirê a araba a re, “Mentla, O tlhola O re tlhorisa

mo malatsing a otlhe a Modimo? A gompijeno ké gônê O itseng ha O sa tšhwanêla go lwa?"

Ya re Modisagaarekwe a bôna madi a tšhologa ka dinkô le molomô a tlatlarietsa a khonona, a êpa mmu, a re semene mpôna go tlholwa ga monna ga se go lêma dinaka. Ba re o na a tshaba madi fêla jaaka tšhwene.

E rile a eme jaaka sebaka sa konopô ya lejê, a retloga a re "Kamošô O tla nkitse Motshabadirê, ke tla Go ruta botho".

Motshabadirê a mo tela hêla a re, "Nna ké morwa Mosalašuping: Tsamaya molala ké wêna, nna ke tla go bolaisa diatla, ga ke bue le mosimane gabedi".

Go simolola ka letsatsi je basimane ba simolola go boifa "Mosimane Motshabadirê". A nna mmampodi. E leng Modisagaarekwa a tšwa mmutla wa ditšeng, a nna sekatana sa seiphimolô sa botlhe. A tshelêla mo thupeng a ithusediwa ke lobelô lwa gabô boi ga go lelwe.

"Mosimane Motshabadirê" o na a kwenne a bile a itekêla le mo basimanyaneng ba mophatô o o fa pele ga gagwê.

A simolola bogosi jwa bo-mmampodi. A iketla. A ja nakaladi ya kobolêla go phutshe go katane. Fa o tšenang ga goromediwa le ka merwana. A ikutlwisea setlhana sa mmutla dijo tsa bogosing. Dijô ka mehuta-huta tsa tla. A di kgwatletšwe ke thakana. A gôga metšoko ya bokodibane. A laola e se kgosi; a nna mo Gamothaga.

Babadi lo tšhwanetse lwa bo lo itse go re mosimane ké mosimane. Fa basimane ba leng gônê ka setlhôpa ga ba na tsee! Mme se se ne se le teng, bana ba ne ba laegile ka gonne melaô e ne e gagametse. Ba ne ba laolwa, ba sa itse go itaola. Ngwana o na a itse go re ké ngwana wa bagolo botlhe, a ba tlhonepa botlhe mme e bile a ba sisimoga. Go no go se ngwana o lonyatšô. Mosimane o ne a nowa ka moretlwa. Banna bangwe ba ne ba ratile go itšhoga ka basimane, e re motho wa bônê a utlwa a tlhotlhonêlwa ké letšôgô, a ye kwa basimaneng kwa nageng a fitlhe a le phutlololele mo go bonê. Nakô le nakô ye basimane ba ne ba ka baodisa monna, ba ne ba tsitsibologa ba itse go re fa a ka ba atamêla, thupa e ka tšwa borôkô. Dikgomo di ne di sa itse go ja-a-ja masimo ka bonne monna le monna yo o neng a ka bôna dikgomo kgotsa kgomo mo masimong, o na a na le tšhwanêlô ya go kgwatisa mosimane wa ntlha yo o gauhi le dikgomo tseo:

a e ka nna tsoo-mang ênê e le mosimane oo-mang, thupa e ne e lela fêla e sa tlhaole. Gantsi basimane ba ne ba nediwa lefa ba sa bôna dikgomo di tsêna mo masimong.

Motho wa monna o ne a tla a re fêla a re, "Mosimane fa fatshe! Selô se e kete kgomo mo masimong se ke eng?" Thwukgo!—Thwukgo! ka thupa. A mmetse go re a bo a êlêlê madi, ere ka mošô a feta ka tshimo a itse gošê ba go re a jaana a ga go na dikgomo mo go yôna. Mo metlheng yeo mosimane o na a sa sekwe. O na a sa ka ke a reediwa fa a bolêla go re e rile a le kae kae Ra-Semang-mang a mmeletsa lêfêla. Go na le go re batsadi ba gagwê ba mo reetse ba ka mo okeletsa thupa. Basimane ba ne ba tshaba banna, ba ba tlotlile e le ruri. Go no go se ngwana o kopiwang fa a romiwa. O na a rongwa ke mongwe le mongwe mme a taboge a itlhaganele ka a itse go re go a bo go kgwetšwe mathe mo lejeng go re go bônwê go re a o tla diêga go re mathe a ba a tšhê.

Mo motsing wa bônê "Mosimane Motshabadirê" go no go na le monna go twe Rra-Senêwang. Monna yo o moithlô yo, a bo a ratile go kgwatisa basimane. Ba bile ba mo šelê leina ba re ke PHAKALANE. Rrê Phakalane a ba a tlhoafaditse basimane jaaka phakalane a tlhorisa dikokwana le mamphorwana.

KA KWA MOGOBING.

Badisa ba ne ba iketlile kwa nageng. E ne e le teng felô ga 'Marojana maipusa a ikgorosa'. Botshelô jwa bônê bo no bo sena dingôngôrêgo dipe lefa ba na ba tle ba kgwatisiwe.

Kwa merakeng ya dikgomo ba na ba nna le batlhanka ba bo rraabô. Mme batlhanka ba, le bônê ba na ba tlotlile ke basimane ka go bo le bônê e le banna.

Basimane ba malôba ba na ba rutegile tôta kata mokgweng wa bo-rrabômogolo. Ba na ba sa itse go dulêla mafoko a bagolo. Bana ba jaanong O a fitlhêla motho wa bônê a šenametse bagolo a bile a netse a oketsa mafoko a bagolo.

Thutô ya modisa e ne e le go ithuta naga ya ga gabô. Fa a sa e itse o na a ntshiwa seelele sa setlatla a jewa ditshêgô,

a bolaisiwa naga. Maina a naga a ne a šewa ké badisa, e le go re maina a a ba thusê fa ba le mo nageng ba disitse. Go no go na le bo-Thotayadiro, Mokalaomosesane, Motlhana-pitse, GooPitšo, Morotôwantšhe le bo Goo-Ranthamane. Modisa le modisa o na a tšhwanetšwe ké go itse maina otlhe a mafelo a naga yabô go re e re a utlwa go twe di kafa felô gongwe a natlogê a tsipa-tsipe a khoba-khoba a itse kwa o yang teng.

Mabapi le go itse mafelô a naga ya ga gabô, modisa o tšhwanetse go itse matšhwaô le mebala ya matlhape abô. Matšhwaô mangwe ké a:— Mohatolô, Lošušu, Monathô, Mokeletsana le Lokêkêê. Mebala ya dikgomo ke e:— Go na le dikgomo tse ditšhumo le tse ditšhwinyana, tse dinala le tse dinaana tse dikhunou le tse dikhunwana, tse diphatšwa le tse diphatšwana, tse ditšhweu le tse ditšhwaana, tse dintšho le tse dintšhwana, le tse ditilodi tse di maleme malelodilelodilelodi.

Ba na ba etse tlhokô go re dikgomo tsa bonê di lemile jang. Fa e le tšhotšha bana ba itse fa e lemetse tlhatse. Ba na ba itse melêmo le mephetšolô ya tšônê.

Puisanô ya badisa fa ba kôpana lwa nageng ké e:—

Tapišo: “Dumêla monna Nametšo”.

E dumêla monna.

Di mpônênê O tla jaana!

A o raya tsa e khonou?

Nya ngwana-wa-rona tšôna ke di bonye motshegare kafa Marojaneng. Ke batla tsa e tšhumo ya pôô.

Oôô! tšôna di kafa sebatleng soo Bodulong di fufêla ntlheng ya kafa Kgôrwaneng.

O! ke a leboga monna, ke tla tloga ke di latêla.

O kae “Mosimane Motshabadirê?”

Kgosi e teng kafa mogobing.

E na le bo-mang?

Ke êne le basimanyana ba kafa Kgorong botlhe.

Dišašê yo go tweng Modisagaarekwe ênê o kae?

Ga a sa disa le rona, e yare a gaodisa mongwe wa rona a epe mmu ka momo.

Golô kafa mogobing e ne e le gônê Gamothaga wa badisa. Le jaana ha megobe e ne e ka bua e kabo e bolêla dilô di gana go fêla. Lo se lebale go re mogologolo O rile, “Thotana e senang khudutlou bo lobêê ba ipha naga”.

Mebutla e ne e besediwa kafa mogobing, dipudi di anyêlwa teng, dintwa di lwêlwa gone, malotsana otlhe a dirêlwa teng, dinamane di palamêlwa teng, dikakana di gogêlwa teng e le gônê mo sebelebething sa pheretlhêgo ya bo-Mmampodi e dirêlwang teng. O a fitlhêla moeka Mmampodi a rakgaletse fa tlhatse ga moruti wa setlhare, a kwaile e kete rôtwe a ithuna dinta. A tlhatlhagantsê botsikwane mašašupa a dišwaêla, a le nokeng ya gagwê.

Mogobe o no o tlo o bo o tletse. Matlhape a saila-saila. Dipô di bôpalana ditlhabana, dipelesa di tlhwoka, go le moromotona wa makaba, O a fitlhêla selô se lemile fêla jaaka se rata. Go thibile e se ka e le marôlê, namane tsa meroba, dipheleu, lonku, marêle, diphôkô le phôlôhômô-tsoo-mokgakala dikololo (dipitse). Tšotlhe di bothile kafa mogobing di tlile go nwa metsi nakwana ya sethômôlôkô. Mantša a badisana le ônê a kwaile mmôgô le beng ba ôna. O a fitlhêla basimane bangwe ba ile ka nôka, bangwe ba patšame ka mpa ya sebete, thakana e tshesane e rwalêla, dikgong tse di tlang go besa mebutla ye e tlhotseng e tšhwerwe ka dintša, kgotsa e bolailwe ka melamu le majê motshegare.

Megobe e ya bo e tladitšwe ke metsi a dipula. Badisa ba ne ba tle ba a nwe, ba bo ba sapele mo go ônê. Lotlhe ba bo disitseng lo itse go re e ya re nakwana ya motshegare metsi a mogobe a bo a kgweberegile a bile a le matala ké metsi a dilô. Se se kgakgamatsang ké go re, go reng a na a sa bobodise badisa fa ba sena go a nwa?

Ga jaanong ga ke gopole go re motho-motšho o ka tshela sentlê ha a ka nwa metsi a mothale o. Mo metlheng yo malwetse a ne a se mantši jaaka jaanong. Ké bo-ammarruri fa ba bogolo-golo ba Makgowa ba rile mothomontšho o na a le mênô mantle a a thata a mašweu. Jaanong thorišô e e lebanye le batho-bantšho ba se kae ba ntlheng tsa Botsheka. Ba Borwa ba menô a fokolang a matala a reketlang ka go bo a monwe ke mejo ya mefuta ya Sekgoa ye e botshe. Mejô e, e ya re go jewa e salele mo menong. Batho ba a wêlwa ba ba seng mokhinô.

Lehunelô je legogo la basimane e ne e le go re go seka ga rôtha sepê mo gae se se diragetseng kwa nageng, gonne banna ba motse ba ne ba tletse leitšhogo mo tshimaneng, mme e ne e kare fa ba ka utlwêla sengwê se se mašwê se se

diragetseng kwa nageng ba tsenya loferetlhô mogare ga basimane.

E rile sethobôlôkô nakwana ya matlhape a sa bothile, basimane ba sa kwaile, dintša di sa robetse di fegêlwa di ntshitse maleme, ga thanyega namane e tonana ya setshêgô. E ne e ka nna setshêgô sa eng fa e se kuketšo ya sibi sa ntwā?

Maitšhogo magolo a ga Motshabadirê a na a dirile go re a lotlhaganyê basimane bangwe mme lefa gontse jalo ba seka ba se kapana.

Fa letsatsi le sena go hêha basimane ba tlhaola matlhape le dihutshane tsa metsana le metsana. Mo letsatsing e ya re basimane ba sena go gama le go tlhatlhêla ba laola go ya go itisa kwa ga gabô Rantolwane. Ba itisa ka go gopola dikgang tsa motshegare kwa nageng. Fa ba sena go nna ba tshêga, ba simolola Morwa Madisa Morôlê. Itumeleng a tšhwarwa ke borôkô go nntse go dutšwe. Basimane ba itšhega ke ênê ba mo jesa Monothwane. Monothwane o firwa jaana:— Go batlwa thudi e golegelwe mo monwaneng o motona wa motho yo o robetseng e gotediwe ka molelô go re e re e ša a tšogê. Fa a kgogosiwa mo borokong ké molelô, basimane ba bangwe ba thanyege ka ditshêgô. Ka malatsi a mangwe ba ne ba tle ba itise go fitlhêla tshigogare, ba diilwe ké dinaane (ditlhamane) le go šwaba dinyôba (ké go re go botsana diloto).

Mongwe o na a ka simolola ka go re, “Sa re nyedi sa re tsêê!”

Yo o itseng a re: “Ké lomaô”.

“Barwa ba thudukanya kafa logageng!”

“Ké makalaba kgotsa dikubukubu fa di bela mo pitseng”.

“Mosimane yo a tlolang dithaba tšotlhê”.

“Ké matlhô”.

“Sa re ti! ti! Sa ruta pudi matseba!”

“Ké logadima”.

“Logadima se pota motse!”

“Ké namane”.

“Mmantshe setlhabêlwa baeng!”

“Ké sennô (setulo)”.

“Mosadi yo o dithôkô yo o mamina yo e mang!”

“Ké lefatshe”.

“Mosimane yo o leithô le losil!”

“Ké lomaô kgotsa nnale”.

"Ké yo a tséna!"

"Ke tsela".

"Tsamaya le bathudi pepentlwane!"

"Ké logare".

"Sa re gwagwa a tšhobé!"

"Ké tlhong".

"Ka ribêga pitsa ga ke itse go re badimo ba tsenye kakael!"

"Ké thôtsé ya lekatane".

"Phôkwana bekeletsa e re O fitlha moseja O tholé".

"Ké ditlhako ka e ya re ha motho a nntse a tsamaya di tlhodie mme e re a fitlha kwa o yang teng di seke di tlhole di utlwala mokgwasa".

"Mogwê o mo tlung, mme dinao tsa gagwê di ka fa ntlê!"

"Ké ditlhomešo tsa ntlo".

"Hêêlêla koko e tsalê!"

"Ké ngaka ya Setšwana ha e tshêla bola".

"Ke re koo ke ntaya twabi o gana go tšwa lobadi!"

"Ké metsi".

Moragô ga dinywaba "Mosimane Motshabadirê" a wêla mo tseleng a ya gae mmôgô le basimane ba bangwe ba ba agileng ntlheng ya ga gabô.

E ne e tle e re fa ba phatlhalala ba bitsane ka maina mme e re fa mongwe a ka itebala a araba go twe o tla lala maewa ké diboko.

Ya re "Mosimane Motshabadirê" a fitlha mo gae a fitlhêla go setse go robetšwe. A tsaya phatšana ya gagwe a ala, a tsaya le kojana ya gagwê ya tlalô la nku a itšhuduba ka yôna. Go no go se mosimane o ikhunutêlang ka dikobôkobô metlheng yo. E sita le mariga kobô ya letlalô ja nku le phatšana di ne di mo lekanye. Go no go se mosimane o nkgankgang kobô ya tlhosi kgotsa ya dinku. Le gônê mosimane o ne a sa sitwe maoto, a sa rwale ditlhako magwale a lekanye tirô tšoo pedi.

Basimane ba, ba ne ba gamogile, ba kwatlaletse ba se matlhô a borôkô jaaka bana ba sešeng. E ne e le botubi jo bogolo fa mosimane a na a ka sêlwa mme a tllhabêlwa ké letsatsi mo diphateng. Nakô ya bônê ya go tšoga e ne e le mahube a naka tsa kgomo.

Ka lefatshe le ne le phuthologile go sena matlhokothoko a mantsintsi a malwetselwetse, go no go se ngwana o bolawang ké motlhagare fêla fa e se a sa le monnye ha dinakaladi di hohorêga jaanong gotšwa mênô tôta. Le gompijena Batšwana ba sa fana ka marutshê, ba re ngwana yo monyenyanane ga go ko go twe otšwa mênô, go a twa, 'o duwa ké dinakaladi kgotsa go twe o ôtšwa ké motlhagare. A tla go bidiwa mênô fêla fa a sena go gola.

Bosigong jono "Mosimane Motshabadirê" a rôbala a ba a thuba segô sa ntlha le sa bobeli le sa bofêlô. E rile dikoko di pagologa ya bo e le kgalê a gotsitse molelô kwa kgotla. Kgotla e ne e le lesaka la ga rragwê je le mo gae.

Mme lefa "Mosimane Motshabadirê" a na a le tlhaga mo go diseng, o na a sena tse! fêla jaaka bana botlhe. Ngwana yo o nang le ditsêbô o a wêlwa. Ké gônê ka moo, motho wa bogologolo e bang ênê monna yo mogolo wa diane o nang a re: "E maši ga e itsale. Ke go re motho O kare O siame O rata batho, ngwana wa gago a nna moikgodisi yo o sa reng sepê ka motho yo mongwe. Ké gône ka moo Senyêlô monna wa diane o rileng: "Tau e itlhôpa motlhala e le yosi fa ee ne le malawana ké maharatlhatlha fêla. A boya e nntse e le ênê a re: "Setsetsi se bolawa ké namane! Mma ngwana ké yo otšhwarang thipa kafa bogaling!"

SEKUKUNI GA SE KE SE TLHÔKA SEBATALADI.

Bolôtsana jo bogolo jwa ga Motshabadirê e ne e le go anyêla dipudi. E ne e tle e re a sena go gama dipudi le dikgomo a nwe maši, a ipata ka go re, o fokotsa lošulô. Phokojê ka a se ka a latlha mosesêlô, e le wa gagwê, "Mosimane Motshabadirê" a ntsha mokgwa wa tlwaêlô ya go anyêla le go nwa maši a ba a tlola dilekanô mo pelaêlô e neng ya ba ya nna teng.

Ka letsatsi je lengwe "Mosimane Motshabadirê" a tšoga jaaka galê, a tlhapa, a tsaya kgamêlô, a ya kwa sakeng. Kante rragwê ga a bolo go belaêla ngôtlêgô ya maši; moeka a bo a sa itse go re e sale 'magogwê a belaêla lomêpa' bogologolo. Rragwê "Mosimane Motshabadirê" e ne e se monna ka bogale. Ké êna o neng a kgwatisa mo kgotleng. O na a le bogale a sa bo ipateletse. Mme ka le êna a na a kile a disa bogologolo, o ne a itse maanônyana le mekgwanyana yotlhe ya sesimane. A tshêlêlêla Motshabadirê dithupa.

"Mosimane Motshabadirê" êna a bo a itse eng! A ga a a tsêna fêla mo lesakeng jaaka galê ka go twe 'phokojê ga a ka a latlha mosesêlô e le wa gagwê', a ya a gile metsi ka kgamêlo e ngwe jaaka galê. A tsêna mo go tšona, a gama, a gama, a ba a fetsa. A tsaya kgamêlô ya maši a e isa magoletsa a lelala ka yôna. Ntekô rragwê o ipatekile ka fa moragô ga lesaka o nntse a bôna tšotlhe tse moeka o di dirang.

E rile fêla motonane a sa nwa maši, o utlwa fêla kodu e thubetsa e re: "Le nna nkupisa maši a dikgomo tseno monna". E rile a re o tshêla bofofu mo matlhakung a lesaka a kगतलन्तशीवा ké tedu ye o e itseng go e itse ya ga rragwê. Ko ntlê ga phôšô a fitlhêla yôna thura ya monna yo o mo itseng go mo itse e leng rragwê, a ba a utlwa mmele wa gagwê o tsamaya.

"Mosimane Motshabadirê" a tšhoga mo e keteng le fatshe le ne le ka fetoga a tsêna. O ne a itse sentlênyane go re tsa gagwê ké tsa bangwe. Mme lefa a rile kooko ga tla kafa, ga tla kafa, ga ntaya ga re, pudi e thudile maši a tšhologa, o ne a itse go re o inanathêla lefêla o di game-tse a sa di tlhatlhêla.

Rragwê e ne e se monna wa kgang e telele telele jaaka tsela ya Kgalagadi. Ka bokhutšwane a re fêla a re, "fa fatshe legôtšwana, ké wêna!"

"Mosimane Motshabadirê" ka a na a itse go re rragwê ga se mmagwê yo o neng a tle a mo sie, a inêla fêla a apola kojana a rapama. O ne a itse go re rragwê ga se lobelô, ga se lobelô ke tlang lo bônê. O ne a bolaisa phôlôfôlô setšhane ka lobelô.

Rragwê a tšholetsa thupa ké yo e kete ke ya e bôna, a e isa magoletsa. A mo e tshêla:— A mo rabutsa:— A mo e tshasa—A boya a mo e tshêla A e rapalatsa le mokôtle, a nntse a re: Rabu! rabu! rabu! ka thupa, mme a iketlile a bua go re thupa e nnê e nwêlê a nntse a re: "Ga O utlwe mosimane ké wêna. Ke tla Go bolaisa diatla. Ke tla Go gôga loleme, ke Go kabolola ditsêbê". "Mosimane Motshabadirê" a seka a bôkôlêla, ya ne e kete motho a šelê.

Mmagwê a itulêla kwa gae a bua, a le esi a re: "O mo dira sentlê. Mosimanyana yo ga a utlwe. Di sa itsanyeng di wêlane, ké Barakile mmôgô, nna ké mosetsana wa ga Ngwaketse! Ga ke a tlhakanêla losika nabô, dilô tsa bana ba mpa ga di tsenwe, e bile sepa legolo ké ja moeng.

A bua a buêla ruri tshêtlhana ya ga Ngwaketse, le go ngôka tsa kwa sakeng. Mo go "Mosimane Motshabadirê" a fitlhêla motho a le setlhogo e le mmagwê.

Rragwê enê a nnêla go setlha kwa sakeng. Mo-le Motshabadirê o setseng a sena tshêpô, rragwê a isa pelo mafisa. Mme fêla a bo a mo setlhile a mo rutetse ba le bantsi. Pelo ka e sena mmôtlana, ya batla e ngaralatsa "Mosimane Motshabadirê". A isa mašinyana a a setseng kwa gae a bitilwe ké pelo. A seka a ba a buisa opê mo lwapeng, le tôta dijô a di ngala. A bolotsa marêlê le matlhape a ya nageng. E khukhwa ya a êtêlêla pele, e nkgwê ya rotohatša seroto ya ya le matlhape.

Bo Letšholô le Motladiile ba idile ba bôna marêlê a ga Motshabadirê a fologa kafa Thotanengyadiro ba bo ba re: "Banna! e e tla namane e khukhwa Motshaba".

Letšholô a botsa a re, "Hhee! banna, kgosi e kae fa e bile marêlê a fologa jaana mme e ise e bonale? E kaba go diragetseng?" Go ise go fete sebaka, "Mosimane Motshabadirê". A runyuga hêla mo mmung jaaka serathi. Thakana ya tlalalana ka diope.

Thebêyagae a araba a re: "Lo sa rialô! Ké yole o e tla, bônang jaaka a tla a gaketse. Matlhô a gagwê e bile a mahibiduhibidu Motshabadirê. A tla a aja dibata, a kgalema a re: Basimane ké lona lo robetseng jaana, marêlê a me a kae? Ke ka lo betsa lotlhe gônê jaanong jaana".

Motladiile a tsapoga jaaka bosae a thiba marêlê a modipa. Modipa a tloga a kôkôbêla a itsaya setho. Ya re go fitlha a fitlhêla go nntse go jewa nama ya mmutla. Setlhana ka e le bošwa-bo-tšhwerwe mo moekeng sa bo se beilwa ha thoko se ntewa ké phefo se sa angwe ké ntsi se mo letisitšwe.

"Mosimane Motshabadirê" a bitsa a re: "Motladilile!" Motladiile a êma a re: "Mogolole". E ne e le ôné molao o o tletseng wa ga "Mosimane Motshabadirê" go re fa a bitsa mosimane, mosimane a êmê ka dinao tšoopedi le morôrô tau-tona yônê e ya bo e patšame e gôga motšoko wa kodi-bane o mathakana a mo tletseng ôna. Go seng jalo a bo aile ka nôka.

Motonane a raya Motladiile a re: "Letšholo a re O a mo tshaba. A re le jaana o ka go jesa dikonkwana".

"Motladiile a tlołêla godimo a re: "Nna! mogolole? Letšholo a re o ka mpetsa?"

"Mosimane Motshabadirê" a araba a re: "E, wêna E".

Mathakana a mangwe a thanyêga ka setshêgô. E ne e le ôné mokgwa wa bônê otlhe fa ba lotlhaganya ba bangwe. Go tshêga jaana e le go re ba ba lotlhagangwang ba gotêlê ba utlwalêlwê ka bonakê go re sebi se tlê se kukêlê ka pônyô ya leitlhô.

Motladiile a seka a lemoga malepa a logilweng a itlhoma ké mafoko mme a seka a bôna fa a tšhwarisiwa logaga jaaka tšhwene. A nna a nntse a bela madi a emetse go re Letšholo a tlê ba tlê go se utlwana. A nna mahega a ba a nna a tatasêla e le go tlatlêlwa ké pelo.

Letšholo a akofa a tla. Motladiile a bo a setse a šweditse; a kgatlantsha Letšholo ka thura. A mo gakalêla a re: "Ga twe wa re wa reng selô ké wêna se mpa e kete ya mmama-gwai? Ka go twe pelo ga e ke e ila mmôtlana. Letšholô a tshaba go re go ka tla ga twe ke dišašê, o tshaba Motladiile, a seka a ipôna tsapa a thantsa kojana a re: "E, ke buile, ke buile O ka setšwa fêla se O se tšwang ra se bônai"

Sebi sa kukêla mosi wa thunya, di sa itsanyeng tsa wêlana. (A itse bo-rraetsho ba rile: Maru ga se pula mosi ké ôna molelô).

Basimane ba isanya magoletsa, ga seka ga nna opê o jang mmu. Ba lekana ka dikgolokwane ba fitlhêla ba sa di tlhaloganye ka bobedi jwa bonê. Setlhako sa se ka sa lela sa lela go re dithole di be di kue. (Thakana e ile ka ditshêgo nako ye yotlhe ye).

Mongwê wa mathakana a goa a re: "Letšholo mo jesê dintla!" Letšholo a se ka a re gabedi a thula ka tlhôngô.

Motladiile a bôna go re Letšholô o nwa metsi ka ênê. A re lejê ke le bôna kae! A bo a le re mo tlhogong ya ga Letšholô — tsaya O bône! Madi a seka a photsêga mo tlhong ya ga Letšholo a nna jaaka metsi a êlêla. Letšholo a gwêtle jaaka motho a šelê.

Balotlhaganyi ya nna gônê ba reng ba a kgaoganya, mme ba fitlhêla ba thantsê lomapô lo le tsebeng. A bolêlwa a le mabedi ya nna malôba le maabane. — Ga re tududu! — Letšholo a ba a nna a phoka lošulô a ragaraga.

Ga tsênêna Ijoo! Motladiile o bolaile motho. Motlhaka wa bo o sa tšhoga o sa tšhoga o sa tšhoga. Motladiile ênê ke sa bue e bile ekete o tšhwerwe ké botlhoko jwa motatasêlô. Mothaka otlhe ka nako e o no o hupile matlhatsa. Letšholo e ne e se motshedi ka nakô e.

Basimane ba bo ba tlaletšwe ba sa itse go re ba dire eng. Makgakga le go ikaba ditsêbê ga bônê ga ba busetsa eng? E tla re ba budiwa kwa gae ba tla reng? Bolôtsana bo tla thusang ka go nne bodiba bo tšhelê ba nntse ba bo lebile? A ba itse go re, Bodiba bo tšhelê, mme Moipolai ga a lelelwe?

Le ênê Letšholo o ka bo a sa ngangarala jaana ha e ne e se bosilo jo motho wa jôna o se kakeng a botsisisa mmuô pele a ise a lwane. Kana marapô a diganka melôra ya bagale, ga bo boi ga go lelwe. Motho yo a botlhale ke yo o a reng a rumolwa a epe mmu ka momô a re, semene mpôna.

E rile le sa phirimile la ga Letšholo le thaka ya bô, monna mongwe wa motsamai a ba bôna. (Ya re go se bitse motho go bitse Modimo) Monna yo e ne e le Mošotho oo Mošwešwe Mošwaila, mme a bo a le mo tseleng tsa gagwê a le motlhaleng wa matlhape abô. Leina la gagwê e ne e le Mole-tsane.

A tla mo basimaneng ka molemô a ba tšhologa mokgosi. A ntsha metsenyana a o na a a ikgeleetse a re o tla itima lenyôra ka ôna a a tshêla mo tlhogong ya ga Letšholô. E rile a sena go mo tthapisa basimane ba bôna a rukunyêga; pelwana tsa bône tsa ba tsa re, 'thaa!'

Go a bônala Letsholô o na a sa swa, o na a idibetse fêla.

Babadi lo tla gakologêlwa go re ke sa tšwa go re, mo metlheng yeo, mosimane o ne a sa sekwe. O na a sa bidiwe ké rragwê fêla, e ne e le morwa monna le monna mongwe le mongwe. Ké gônê ka moo ba neng ba bitsa bagolo botlhe 'rra' kgotsa 'mma', le fa e bile ba sa ba itse.

A kgalema Moletsana a re: "Fatshe bashanyanal!" Ba ribama botlhe go sena kaa kaa. A basimane ba malôba a tlhôla! Kana ruri ba ne ba kgabêla lefoko la bagolo ko ntlê ga nte-nte! lefa e le potšô. Fa e ne e se kgabêlô eba ka bo ba phatlalaletse monna yo wa moeti yo ba sa mo itseng a sa ba itseng. O na a tla re: ké bomang fa a bolêla?

Ba rôbala sentlê ka tšhwanêlô ya basimane ba kgwa-tisiwa. Moletsane a seka kgetse. Basimane ba mmolêlêla boammaruri ka botlalô. Bana ba malôba ba ne ba sa itse go ka eketsa mogolo fa a setse a ba tšhwere. Moletsana a seka a tlhôa motho a tlhôa molato. A ba betsa botlhe fêla fa e se yo o kwaahaditšweng. A dirana le bôna ka mabôgô oo mabedi. A ba nwa ka molalaoduduma a nntse a re: "Ba — simane — ké — lona — ga — lo — utlwe — lo — kabe — tse — di — tsêbêl!"

Basimane ba ne ba itse go re banna ba šomô loo Rrê-Phakalane, ya re ba tla jêla ka mogotšana o mošweu go nne go nne jaana. Ga mmanete ntšhe a tsenya lofetlhô mo gare ga basimane. Fa ba seka ba baka mo letsatsing je, ké fêla ka se sa feleng se athôkwa.

Moletsane a êma a tšwa a tsamaya a ba tlogêla ba tthapile ka dikeledi, a bile a utlwaletse dikgomo tsa bo mo go bônê. A itsamaêla a nntse a ikopêlêla pina ya sehela e e reng: "Selelo ke lefêla, se tthapa sekgamatha, ga se tlose poifo tse!" Mosimane mongwe a mo utlwa a ôpêlapina yeo a sêba a re, "Banna utlwang jaaka khutsana e le e itšhoga ka rona".

E rile Moletsane a kodumêla ka thota ga tsêna pitšo ya khuduthamaga ya basimane. Kana basimane ba ne ba dira go bo go šwêla mo nageng, mme se se ne se itumedisa ké se:— ba ne ba tšhwenya ka dilônyana tsa bônê ba le bosì kong,

ba ne ba sa naya ntša tlhông jaaka ga jaanong. Ba na ba sa itse go re 'Ga ke kgatale'. Ba ne ba sa garoga dipelô, ba sa dimokana ditlhaloganyô.

E, ya tsêna pitšo ya ga Motshabadirê. Kônêtêlô ya pitšo e, e ne e le go re go seka ga rôtha sepê sa ntwà e ya motshegare.

A êma "Mosimane Motshabadirê" a re: "Basimane! lo a itse ka botlâlô go re fa go ka utlwala sengwe sa ntwà e kwa motsing tsa rona e tla nna tsa bangwe. Ga ke lo rute banna ba motse wa rona, lo ba itse go mpheta. Bogolo yo o fa yo o moitlhô. (A apola kobô a ba šupetsa mokatla a re. A lo bôna mokotla wa me jaaka o budule? Ké dithupa tsa mankgolo rrê. E, ka re mankgolo ka ga ke itse go re a o teng ramotho yo o ka dirang ngwana wa gagwê jaana, fêla fa e se mo motsing o wa rona o o rogakilweng. Nkabo ke itse kwa Goromentê o nnang teng nkabo ke iphetola leeba ke ya go mo supetsa mabadibadi a! Rrê o na a sa mpeletse sepê, a mpa a itšhoga ka nna fêla. Mme lo tlo lo gopolê go re gônê fa a ka utlwêla tse, o ka ntira dife? Balekane maanô ga a site go sita a lošo. Rona o mongwe re bo-motlhôlaadi-bôna lo ka botsa Senêwang fale! A ga go jalo Senêwang? 'Didimala rra, go jalo e bile Ontšosetsa diletseeng'".

Rotlhe re šebile mo go wêna Letšholoki. O monna ga, O mosimane. O mogale, ga O dišašê. O kgosi ga O molala. O mong wa molao ga O motlhanka wa onê. Mme fa O ka bolêla ké ka go dirêla ruri kwa nka go tšwarang gônê ka Barolong ba ntsetse. (Ka nakô e a ntshetsa Letšholo leitlhô a mo šupa ka monwana). O tšhwanetse wa itôbêla nthô teng. O tla re fêla O re ne re palame dinamane re di katisa, ké fa O wêla mo lejeng. (Basimane ba wetsa ditlhôgô go šupa tumalanô ya leanô le. Motladiile a ba a felêlwa, ka a na a imetšwe ke bothata jwa tiralo e, a ba a utlwa a nna motlhohu. Letšholo a êma a re O feditse mafoko, mogololê, ke tla rialô.

Maanô a, a ga Motshabadirê, o ne a sa a buisiwe ké go itse go bua fêla. Ba ne ba le mo sepitleng, mme ba tshwanetse go tšwa mo go šône, e seng jalo ————— !

Mekôtla ya basimane e ne e tletse methaladi a dithupa, ka gonne selemô go na go aparwa diope le makgabe a a otlhegileng sentlenyane.

Motshabadirê o ne a sa tshabe thupa. O kabo a na a e tshaba o kabo a sa tlhola a lotlhagantsê Motladiile le Letšholo mo letsatsing le la gompijeno. O na a sitwa le ké tšhwene ye e ya reng go ša e re e bôna pilô e sie.

A mosimane yo ga a tšoga a bediwa mo mošong kwa gae? A e ne e se nakô ya go re o-kabo a latlhile bolotsana? A ga go twe le yôna tladi ga e ke e itaya felo go le gongwê gabedi? Le tôta Tshêtle ya Dikgwa, Loupe yo mogolo Tau kgosi ya dibatana ga go twe ga e ke e re e dumile e tlhasele? A itumêlê Motshabadirê ka e ne e le tau, e le pôwana a tsha-bêga, gompijeno fa rragwê a na a ka utlwêla ditirô tsa gagwe o na a tla mo šomola môya.

Pitšo ya tšwa ga gorotshiwa, ga tlhatlhêlwa, ga neêl-wa, ga gangwa, ga tlhaolwa, ga bêwa dikgamêlô, ga silê-gwa, ga batlwa diphôkwana le diphêlêwana tse di ileng le meraka e mengwe, ga thijwa dipôwana tse di jeleng mahetlha ga bêwa mekgôrô. Motshabadirê a isa dikgamêlo tsa maši kwa lolapeng. Ha a tsêna mo tlung mmagwê a mmiletsa kwa go êna, (kana kgosi Solomone o re bontshitse ha mman-gwana e le yo o tšhwarang thipa kaha bogaling) a mo seka seka a fitlhêla e se ka e le dithupa. A mo nametsa a re: “O tla fôla simane. O tlhotse kae simane? A ga O a tšhwa-rwa ké tlala? Ana mentla rrago o batlile a Go bolaya? (O bua jaana a nntse a mo šolasôla).

Go bisa go itse, a bo a sa itse fa dithupa tse dingwe a buêla teng a re: “Golo fa ke batlile ke ipolaêla.

Rragwê enê e reile gao fitlha a mo tela fêla, a etsa nku a buêla teng a re: “Golo ha ke batlile ke ipolaêla ngwana”.

Go bisa go itse, a bo a sa itse fa dithupa tse dingwe e le tsa kwa nageng tsa ga Moletsane.

MANGANA SIKA LOO PHAGC.

Seane sa Setšwana sa re, "Mangana losika loo phagê", mme go nntse fêla jalo mo botshelong, yo e leng phagê kgotsa wa losika loo phagê o tla nna a nntse a le mangana. Go jalo le mo bathung; ba losika le ba losika ba tlholêga ka mekgwanyana mengwe e e tšhwanang. Fa O ka êla dilô tlhokô wa tlhwaya tsêbê, O tla nne O utlwe go nntse go twe, Motho yo Morakile wa Setlhare O ka mmôna ka ditsêbê tse di phatlhatseng, kgotsa ka go goloketsa.

Mo kgotleng e ngwe O a fitlhêla batho botlhe ba yôna ba tšhwana ka tselanyana tse dintsi jaaka metsamaô, puô le ditirô le mekgwanyana e le mentsi. Mo dinyageng tsele tsa leuba je legolo go kile ga nna kgakgamatšo ngwe mo toropong (motse) ngwe e kgolo ya lefatshe jeno. Bana ba teng, e sita le bagolo ba teng, ba nna le motsamaô mongwe o e keteng batho ba ôné ba kgwetlha mangwêlê fêla botlhe, fa go botsisiwa go re molato ké eng, ga fitlhêla molato e le mmimo o o no o tsenye mo motsing o o bidiwang 'Charleston'.

Ngwana o a tle a gotse babô, fa ba le baikgogomisi a nne jalo, fa ba le pelontlê a nne jalo, fa ba le bobodu le êna a nnele phatšana ya modula-esi.

A re tlhodumeleng tsa motseng wa Matlhwareng, bogolo fa ga bônê "Mosimane Motshabadirê", lefa go twe dilô tsa bana ba mpa ga di tsenwe. Mme legale ka re bua dilô tsa ditshebô, a re bueleng tlhatse re se lebaleng go re: "Phoko kgolo ga e tšwe ka ngwana wa motho". Re lekê go re ntshi e seka ya bolêla, kana ntshi le yôna e kalo e ya tle e bolele dikgolo e nntse e sa bue sa yona e le go borabora.

Ga twe monna mongwe o kile a bolaya mosadi wa gagwê. Ha a sekisiwa mo kgotla go twe a bolêlê selô se se jeleng mosadi wa gagwê, Monna yo a šwa ka lehunêlô a gana go ipolêla fa e le êna o ipolaetseng mosadi. A latola go re a bê a tlholê batho ba ba mo sekisang, mme ya tla ya re ka letsatsi lengwe, a dutse le banna ba bangwe mo kgotla, ntshi ya kgomo ya nna ya mo tšhwenya. A e phaila, yab oya ya fofêla mo go êna. A re koo koo o a e boka ya nna ya mo tšhwenyaka. A betwa ké pelo a e phaila a re: "Setsenônyana ke wêna sa ntshi ke tla go bolaya jaaka ke bolaile mosadi wa me". Banna ba thaakanya ditsêbê ba mmotsa ba re: A golô ha ké wêna O bolaileng mosadi? E jwahile ntshi ya

bolêla". Ke fa go sa tlhola go na le mafoko, ba mo tsaya ba mmolaya.

Ha monna a na a rerilwe go bolawa o na a sa bolelelwe. Go no go bololwa letšholo, mme e re kwa nageng a bolawe go fitlhe go twe mo gae o bolailwe ké dibatana.

Jaana ge, a ntshi e se bolele ya tla ya re bolaisa ba gabô "Mosimane Motshabadirê". Batho ba Matlhwaring ba re Motshabadirê o ne a gotsitse rragwê mo mekgweng. Ba re o na a sa tsaya fatshe. Banna ba ba disitseng le rragwê ba ne ba gana go didimala fa ba gopola lekgerišô ja gagwê metlheng ya bosimane jwa bônê.

Ba re o na a le bogale, a itšhoga, a lotlhaganya, a anyêla, a tšhwere matšobane, mme a kwennê.

Mo malatsing ao, mephato e ne e tle e kgaogangwe ka magôšana e ye go thubisiwa lobelô lwa sehuba. (Ké go re lobelô lo lo telele). Magôšana ôné a bo a pagame dipitse. Sekgêlê e ne e le seditse sa mogatla wa kgomo se se šweu. Ha ba simolola, se ne se tšewa ké yo o kwa pele. Thaka ya makau e ne e tšogêlêla kwa felong ga tshimololô ya lobelô. Ba ya ba semeletse e se motho mo tseleng. Kwa gae banna-bagolo le thaka ya tshadi ba emetse go bôna mosimane yo o tla tlang a rwele mophato.

Bontlê jwa lobelô lo bo no bo le mo seditseng, gonnê se ne se phamolwa ké yo o kwa pele. Kgôšana le kgôšana e rata go bôna mongwê wa yôna e le êné o kwa pele.

Mo letsatsing le, Rra Motshabadirê a ipônatsa fa a tšhwere matšobane. Jaaka ka metlha mephato ya tšoga dikoko tsa ntlha di lela e le go re e re fa mahube a banna a tšwa ba bo ba fitlhile kwa ba tšhwanetseng go êma teng go re e re fêla mahube a basadi a tšwa ba bo ba simolola, mme e re fa dikoko di pagologa ba bo ba tla ba lebile legae. Ga tšwa mogôšana a mabedi a pagame dipitse ba ya go ba tlhôma.

Ba êma lothêto basimane ba makolwane ba ba dihuba di tšwetseng kwa ntlê. Magôšana a ba naya taolô ya go simolola. Ba ile ba e utlwa makolwane ga se ka ga nna yo o utlwileng ka tsa ga Morakile. Ya nna se mphete se mphete. A nna mo setlhopeng se se fa gare Rra Motshabadirê. A êta a phuruma jaaka pholoholo-yoo-mokgakala.

Ga bo go kôpanye basimane Boo-Ra Tshidi le Boo-Seleka. Palô ya bônê botlhe e ne e feta mašomê a mane.

Kgôšana e batho ba yôna ba ne ba siiwa e ne e tšwa pholo e e tla tlhabiwang mo kgotla e jewa, le kgongwana ya moroba e e neng e nêwa motho yo o siileng botlhe. Lo ka bôna go re mang le mang o na a ntsha bojotlhe go re a seka a tlontlolola kgosana ya gagwê le kgotla ya bô.

Ba fologêla ka thota, ba e tlhatloga, ba re ka sekgwa, ba ba ba tla mo motlhabeng o o lebileng kgosing. Motse wa kgosing o no o le mo mofapheng wa lentšwe. Kgang kgang e ne e felediwa teng mo motlhabeng mme pheletšo e ne e le ha mokonyeng o o tsê nang kgosing.

Ga ša logong ga sala molôra mo motlhabeng; ya nna se mphete ke go fetê. Boidiidi jwa batho jo ba lebeleletseng lobelô jwa êma ka dinao jwa goeletsa. Bannanyana ba bela madi ba gopola metlheng ya bônê. Bo-Atamo ba ôpa diatla, Bo-Efa ba tlhaba megolokwane ga tsênêna 'le-le-le-le-le-le-lee! le-le-le-le-le-le-lee! O-du-du-du-du-du!

Bathobi lebelô ba gana ba utlwa, ba menyalala go re motho wa bônê a ba a lekanê le lefatshe.

Rra kenosi kawana la ora-Seleka a ba rwala go tla a lebile thota ye e lebisang kgosing. Go Boo-Seleka monnanyana a tlola a re: "Ké e ne e se Rrakenosi mosimane oo-Seleka". Basadi ba o ntaya mogolokwane".

Ga tšwa lekau mo setlhopeng se se ne se le konopô ya lejê go tšwa mo go Rrakenosi. A betsêga jaaka lerumô la tlhobolo. A phamola seditse mo go Rrakenosi, a mo feta jaaka logadima a gorôga pele kwa kgotleng. Ba simolola boo-Ra Tshidi motho a re: "Ké yo Rra Motshabadirê mosimane oo Ramagana go utlwa ba e ya reng go twe ba tlê ka marumô ba tle ka megoma, e re go twe ba tle ka megoma ba tle ka marumo.

Ba êma basadi boo Ra Tshidi le bannanyana ba goa go fetêlêla. Diruiwa tsa motse tsa lela mo marakeng le tsônê di setse di tsietšwe di sa itsa gore ke loferetlhô lwa eng". Banna ba simolola go botsana go re a motho yo Rra Motshabadirê o nntse a na le lobelô.

Dikgomo tse pedi tsa tšwa ga nna boitumelô jo bogolo mo bathung botlhe. Ke tšhwanetse ke tlhalosê go re lefa mang le mang a na a eleditse go fenywa ka lobelo, go no go sena lehuha lepê ha mongwe a fentsê. Go no go itumêlwa le êne. Kgomo e ne e kewa ké botlhe.

Rra Motshabadirê a simologa go tšwa kafa logapeng lwa khudu. A bontsha botšwerere jwa gagwê le bokgêlêkê.

Mo kgwedding e ngwe kgosi ya êpa pitšo, ga rêrwa letšholô. Banna ba lala ba phutile melamu. Rra Motshabadirê a baakanya ya gagwê e mebedi ya motlhwane. Banna ba bangwe ba ikimetsa ka melamu ye meraro ye menê.

Rra Motshabadirê ya bo e le mongwe wa baabi letšholô. Go no go senkwa bo-ramatšobane go re ba bule letšholô sentlê. A tsaya lonaka lo longwe RraKenosi a tsaya lo longwe.

Ke tla tšhwanêlwa ke go bolêla jaaka letšholô le ne le abiwa. Banna ba ne ba kokoanêla golo go lo gongwê. Baabi ba babedi ba letšholo ba kgaogane ba sena go ipua jaaka ba tšhwanetse go bula. Yo mongwe a kgogoge ka matsobane a lebe Botlhabatsatsi yo mongwe a lebe Bophirimatsatsi, ba taboga jaana ba setšwe morago ké banna ba bangwe le bônê ba khobakhoba. Ba taboga jaana ba dira lesaka la nkoje je legolo, e le go re ba dikanyetse diphôlôfôlô tse di moteng. Fa ba sena go dira lesaka le, ba tsameele mo teng botlhe ba iketlile. Fa mebutla le diphuti di ntse di runyuga; yo o seng mahusi a konope a bolae go tšwa fêla mo go tlhaloganyeng molamu ga gagwê.

Mo kabong ya ntlha ga kgogola mebutla e le šomê. Melamu ya lela, mmutlanyana o no o tlola o bo o dira se-menogane.

Bo-matlhogôlê ba senoga ditšwerere tsa šupafala. Ga bo go sena ntše epê mo letšholong, go lela molamu fêla.

Rra Motshabadirê a bolaya e le meraro, Leinaeng, a bolaya o le osi, Kgomo a bolaya o le osi, Seleke a ya ka e le mebedi ye mengwe ya photsêga kafa gare ga maoto a bône.

Rra Motshabadirê o na a tlhaloganya molamu botlhodi. O na a sa kake a konopa mmutla fa gare ga letšholô, o ne a o thibogêla phatlha go re o fete, a o konopê mo go ithêwang go twe o setse o ile. Ha a nna a ka o fosa ka botubi, o na a o kgogogêla ka matšobane a o phamola. O kile a tšhwara matsaatsela yo o neng a tlhotse dintša tsa phehê. Mo letsholong le ga betsêga ramatlolane (phuduhudu). Ya tla e nntse e tlola meikgoletšo jaaka e tlwaetse. Banna ba e sisimoga. Ya lebagana le Rra-Seitshirô, ya mo thula mo sehubeng a wêla fa fatshe. Rra-Seitshirô e ne e le sekoa. Rra Motsha-

badirê a e bulêla phatla. Fa e fulara a e kgwaripetsa ka motlhwane. Ya wa po!

E, "Mosimane Motshabadirê" on ne a gotsitse rragwê ka tšotlhe tse. O na a na le-letšobane ja sekokwane sa phepo e tsididi, e bile a na le lobelô lwa sehuba. O na a le bogale jaaka rragwê, a le maatlametlo mo pineng.

Mo metlheng yeo go no go na le malatsi a mekete e megolo. Mekete ye e ne e tlhabêlwa dikgomo, basadi ba apaa majalwa, dipitsa tsa nama di tšhutshume mo išo. Dipitsa tsa majalwa di gwasagwasa.

Ha go sena go jewa go nowa, e nne gônê pina e simologang. Pina ya malôba-a-tlhôlwa ya bo-rraetšhomogolo.

Basadi ba ne ba tle ba eme setlhôpe ba ntee diatla ba nntse ba ntsha dipina tse di tlhomolang pelo kafa ganong. Banna ba gane go di utlwa, ba golole setlhaka sa mpha-tšhane. E re ha pina e setse e loeletse O tlo O bone tshetsana e e tšwang bojale e nanabêla e roromisam mele ba ntsha kgêlêkê kafa ganong ba šupa se ba se ithutileng kwa bojale.

Makolwane le ônê a šupe tse le bône ba di ithutileng ha ba le kwa bogwêra. Go utlwale mositô wa setlhako fêla. E nne gônê banna le basadi ba tlhomogang dipelo fa ba gopola bašwi ba ba robetseng mo mabitleng 'godimong ba go ileng. Mošwagadi e re a gopola mosadi wa gagwê yo o neng a le setšwerere, motlholagadi a gopole monna wa gagwê a ba a tšholole dikeledi. Khutsana e tšogelwe ké mahutsana ha a ipitsa a ikaraba. Banna ba gopole diphallana tse ba kileng ba na ba di letsa. Ba gopola loruô lwa bo-rraabô lwa bogologolo, namane tse dinala, tse diphatšwa, tse ditelodi, tse ditšhumu le tse ditokwa. Ba gopola dinku tse di megatla e tetebeetseng, mabitse a mašumo, le mabodi a a mabêlê a motšhopê.

Banna le basadi ba tšhwarane ka mabôgô, ba salane morago ba dikolosana ba tšhikisana go le maragaraga. Rra Motshabadirê o na a le maatlametlo mo meketeng ye ya dipina. Le mo ditirong tsa mabôgô le mabogodika. O na a phala banna ba le bantsi. (Monna o na a bônwa ka dinala e seng ka melôto le mekorôgô.

Go le mo matsemeng o na a itsewe e le senatla fa gare ga dinatla. Ga twe ka letsatsi lengwê e kile ya re a kgwetsa dipholo, mogoma wa nwêla wa retelêla dikgomo. A di goa ka maina, a kgalemêla Triberêge pelesa ya moragô e tilodi,

a kgalemêla Falteine e tokwa e e gôgang kwa pele. A goa motšhwarakgôlê a re: "Kwano moismane". Tsa ne e kete di a repisa. A re, "Boêla mo temeng O di phutolole". A di goa, a tsikinya seme, a se thwanya go re foroselaga e be e kgaogê. Tsa ribama namane tse ditona. Mekotla ya koro-gana, keêtane a re tsi! Rwelapa pelesa e khunou ya repisa ae baba ka tšhukudu ya ba ya êla ruri. Go kwêna ga gagwê go no go feta ditekano mo go nong go ka twe o rwele ka ditlhare. Morwawê le êna o na a utlwala fêla jaaka enê mo mophatong wa gagwê. O nè a tshabêga, mo le ba ba fa pelenyana ba gagwê ba neng ba mo tshaba. "Mosimane Motshabadirê" e ne e le tšhwene fêla mo go pagameng, a sa itse lerole lefa e bile a palame namane ya lešôlê. Kgoha e ne e sa tsee sepê mo go ena.

O na a sa lekwe ke opê mo go kampaneng. A tsaya mosimane ka letšôgô le le lengwê a mo latlhêla fa fatshe. Logoko lo na lo fulwa ke matlhape a gagwê pele. A anwa metsi pele a ise a kgoborege.

Ntša ya gagwê e ne e sa siwe ke ntšê epê bogolo ha di ka dikedisa mmutla kafa thotaneng kgotsa fa di ka o tlhatlhêla mo mosimeng. Boamaruri ntsa ye e ne e seka ya sia e tuba ya ga Ramohibidu e go no go twe 'Loleme-moloi', fêla dilô tsa bo Mmampodi di ne di siametšwe ké lefatshe.

Mosimane Motshabadirê o na a ratiwa ké basimane ka gonne o na a sa itse go gôbêlêla motho yo mongwe fa ba le mo mmuong wa bônê wa basimane. E sale a itšhupa mo bobotlaneng jwa gagwê go re o tla nna monna wa lefoko la gagwê mo malatsing a gagwê.

Go no go setse go bonwe ha e le ênê o tla nnang moeteledipele wa mophatô wa gagwê. O na a itse mafoko. A ka êma fa gare ga basimane, mme a ba lebisa maikutlô ka puô kwa go ratang ênê. Ka sebakanyana o na a tle a em ele basimane a ba phegise kgang fa ba na ba leka go mo ganetsa mo mafokung.

MATLHASEDI A LESEDI MO MATLHWARING.

Bogologolo tala mosimane o na a sena boithatêlô, lefa a na a le kana ka "Mosimane Motshabadirê". Dilemo tsa ga Motshabadirê di ne di le mašomê a mabedi le bongwê. O na a setse a kwatlaletse.

Ka letsatsi je lengwe Rra Motshabadirê le mohumagadi wa gagwê ba rerisana ka thutô ya mosimane. Ba tlêlwa ké lesedi ja go bôna fa khumô e se bošwa jwa sepê ka e tšhwana le mouwane o o thibang o bo e apoge ka sêbakanyana. Ba ne ba bone bonnete jo ka ngwaga ya botlhoko jwa dikgomo Bolawane. Mo Seburung bo ne bo bidiwa botlhoko jwa Rônôpese. Botlhoko jo jwa na jwa gabola diketekete tsa dikgomo, mo meraka e le mentsi e neng ya bêwa mekgôrô. Ba bôna go re bošwa jwa nnete ke thutô gonne ga e fele, ga e utšwiwe, ga e tlhaole bahumi mo bahu-meneging. Ba dumalana ka go re thutô e itshenyediwa ké mong wa yône fa e ka re a jêla mo teng ga mogotšana o mošweu, a o piriganya fa fatshe a jêla mo mmung.

Kgopolô e ya sekole e tlile mo go bônê fa ba bôna bana ba ga Mma-Thapêlô mosadi wa motlholagadi ba rutegile. Ba na ba dumêlwa ké thutô. Mongwe wa bonê Mr. Kingsley kgosietsile o na a ruta mo gae. Wincarnis kgosietsile o na a ruta kwa Mahikeng, Bontlênyane kgaitsadia bône enê a ruta kwa sekoleng sa Motšweding (Riverview Institution). Ba babedi ba babô tlana ba na ba sa ntse ba ba tsêna sekole kwa Motšweding. Monnaapulê mongwe wa babotlana ba enê maikaêlêlô a gagwê e ne e le go tsênêna boruti, lefa go no go sa itsewe go re a ruri legwaragwara le le jaaka ênê le ne le ka dira tirô e e matstsêlêkô yeo. Legale ka ditirô tsa Modimo di sa itsiwe ga re itse go re a o na a sekake a kgôna! Mentla Saulô o na a nna Paulo?

Batho ba Matlhwaring botlhe ba tlelwa ké tlhwaafalêlô ya thutô, ba palêlwa fêla ké dithata. Go a bônana maungô a therô tsa go moruti 'Monere W. McKay le mothusi wa gagwê moruti Jakopo Kotokwê a na a simolola go ungwa ka bontsi. Batlhanka ba ba Modimo ba na ba dira bosigo le motshegare ba jala dipeô tsa lefoko ja Modimo. Re a bāna fa phenyo e ne e atametse ka gonne mabololô a Bogwera le Bojale a na a fokotsegile mo motsing o wa lefifi.

Moruti Jakopo Kotokwê e ne e le mongwê wa baruti ba ba neilweng. E kile ya re a ile le Monere McKay kwa sekoleng se segolo sa Motšweding a tshikinya basimane le basetsana ka thapelô. Ga re tududu! mo tlung ya Tirêlô Modimô.

A êma a tšholetsa mabogô a re: “A re ôbameleng”. A simolola ka go re; ka lentšwe je legolo, “Saulo! Saulo! Ana O mpogisetsang”. — Modimo wa bo Shaderêka, Meshaele, le Abedenego! Modimo o o nong wa gôga borraetšhomogolo mo dinakong tsa patikêgo! Wêna Ramasedi-a-polokô, yo o itseng fa go le gokhutšhwane kwa re tšwang go le go leele kwa re yang, A masedi a tuke mo lefatshing je ja lefifi! Bakwêna ba konololêlê go wêna. Bakgothu O ba kgothulolêle go wêna. Batlhaping ba tlhapololêlê go wêna. Barwa O ba rwarwanyetse go wêna. Bashoto ba Šokololêlê go wêna, Bakgatla O ba kgatlisetse go wêna. Barolong O ba rorêlê go wêna, Bangwaketse O ba ngokisetse go wêna. Makalaka a kalakêlê go wêna. Matebele a thebethêle go wêna!”

Thapelô e ya tshikinya maikutlô a batho ba le bantsi. Ha e sale e re a e simolola go tsênêna bo-Amen ba bantsintsi. Banna ba ikgelola dikeledi ba dumêla tlase ka dikodu ya nna Amen! Amen!! Amen!!! Amen-Amen! A go nnê jalo!

Ngwanyana mongwê wa morweetsane yo o neng a retetsê go tsêna mo maipobolong o tsênwa ky moya. Ga utlwiwa a ngaa a nntse a re: Hhwii! Hhwii. Ba mo ntshetsa kafa ntlê. A ikwatlhaya tôta, Moikepi, morwadia Moikwatlhai.

Legalê babadi ba gakologêlwê go re golo mo sekoleng se sa Motšweding, go no go na le batho ba le bantsi ba mo motsing wa Motšweding, ba ba na ba tla ba etele kêrêkê ya mo sekoleng. Ba na ba okiwa ké kopêlo e e monatenate ya bana ba sekole. Mo motsing o go no go na le diphuthegô tse dintsi tsa methalethale ya dikêrêkê. Moikepi e ne e le mongwê wa baeti ba.

E rile fêla moruti Kotokwê a re Amen, phuthêgô ya bo e êma e ôpêla, ‘Lesedi ja me ké mo lefifing o enkgôgê!’ Bana ba sekole ba e ôpêla ke Sekgoa, ‘Lead Kindly Light’.

Mantšwe a basimane ba ba opelang kodu e e leng mopôrô a wêla, a nokwana (tinora) a tlhatloga, ba gana ba a utlwa banyana ba amogêla pina ka mantšwe a a molodi.

Baruti ba matlhwareng ba na ba leka ka bojotlhe go ratisa phutêgô ya bônê thutô. Mo ntlung ya thutô go no go na le setulô se se tlhopetšweng bana ba ba tšwang kwa dikoleng tse dikgolo. Se ne se le fa moragô ga sa Makgoa. Mma Monere ka e ne e le mosadi yo o molemô, o na a tla a laletse bana ba go ya go nwa tee kwa gagagwê.

Basimanyana ba ba ne ba sa tsene sekole ba na ba tšwa dipelo fa ba bôna jaaka balekana ba bônê ba kgabile ba tšhoma. Morwa Kgosietsile yo mmôtlana "Mooketsi", o na a kgatla batho ba Matlhwareng fa a gata letlole. Fa basimane ba dutseng teng, O utlwe ba nntse ba mmaka ba re: Rrayônakana namane e khukhwa "Mooketsi" a lo utlwa melodi ye o e ntshang mo letloleng? Kodu e o e ntshang e gaisa ya e e tleng e ntshiwe ké titšherê Kingsley. Mooketsi o na a ithutile go letsa letlole sentlê, le kwa sekoleng o na a sena molekane. O na a le gata go tšosa mahutsana mosimane yo mosesane. Fa a na a ntsha ka fa ganong O no O ka rata go utlwa, e ne e le kgelêkê.

"Mosimane Motshabadirê" a utlwa ka letsatsi le lengwe a têwa go twe a ipaakanyetse go ya sekoleng. A itumêla thata a re, A ba le nna ke tla kgwa tšhomi ke je menatenate e e jewang ké bo-Mooketsi. Leina je ja Mooketsi, Mooketsi o na a sa le rate. O na a rata la McGregor je o le itšheleng kwa sekoleng. Mo Matlhwareng leina la gagwê le le neng le tumile ké la meretô la Makgonatêlô.

Maina a a Sekgoa a na a atile kwa sekoleng se segolo. Mme mo Matlhwareng a na a retelêla maleme a batho. Bo-Reginald ba na ba bidiwa bo-Radinale, Sweetone e le Sebetwane, Melanchton en le Melantšhetona. Batho ba ne ba sa dire ka bomo, ba ne ba tlholwa ké Sekgoa.

Rra Motshabadirê a isa "Mosimane Motshabadirê" kwa 'lebentleleng'. A mo simolola mo loetong a go mo šomola kwa tlhogong. Go bisa go itse, monnamogolo a mo rêkêla ditlhako tsa 'difêlêsekunu', borukgwe jwa 'forobêle', 'hempe' ya 'topi' le hutshe ya 'kokoro' baki e telele ya mosêgo wa Joubekê ké go re e e phantšweng ka legare kafa morago, e kwa sekoleng e ne e bidiwa jase-baki. Borukgwe le jôna e ne e le jwa mosegô wa Manyesemane ké go re bo motšhwara. Jase le dikomberêšê e le tsa sejone. Setlhako e le sa nommore 12. Menwana ya moeka ya maoto e ne e phatlhaletse.

Tsatsi ja pólolô ya loêtô "Mosimane Motshabadirê" a ya le bo-Monnawapule le Mooketsi kwa ga moruti McKay ba ya go mo dumedisa. Go tšwa teng ba ya go dumedisa moruti Jakopo Kotokwê. A fitlha a ba dia a nntse a ba laya a re ba ikokobetse, ba tlogêle go kgatlwa ké dilô tse dintsi tsa lefatshe. Ba itse fa thuto e le thata go bônwa.

Kwa gae ba fitlhêla botsala bo phutegile jotlhe ba tlile go dumedisa. Ngaka ya mo ga bônê ya mmiletsa kafa segotlong ya mmaya legare mo mabogong le mo maotong go re ba ba tla lehang go mo tabola motlhala ba fitlhêle e le ngwana wa monna.

Ba tšwa mo gae ka lotlatlana ba goleetšwe kara ya dipitse tse nnê. Ba kgweediwa kê rangwanaagwe. Monnawapulê, a na le Mogoduwapô motlhanka wa bônê Motshabadirê wa Mosarawa.

Lo-êtô lwa go tšwa mo Matlhawaring go ya kwa seteišaneng sa Phôkwane e ne e le loêtô lwa letsatsi je le tletseng.

Tsa kôbôta letsatsi jotlhe pitse tse nnê tse dikhonou.

Ha ba sena go fitlha mo Phôkwane ba nna sebakanyana se se kae, koloi ya molelô ya bo e itêlêkêla. Tšhutšhumakgala selô sa Makgoa sa tla se tonnê leitlho la poô. Se nntse se re: "Ke tšwa kapa ke ya kapa ke tšwa kapa ke ya kapa ke tšwa kapa ke ya kapa".

"Mosimane Motshabadirê" a tlêlwa ké poifô fa a bôna mosi o tšwa mo tlhogong ya terene. A bôna molelô wa magala o le mohibidu o re tlerê!

Fa e kua e mo atamêla a hitlhêla go re ga a kake a êmêla modumô o o kalo kalo. O ka bo a na a ntaa thota fa a na a sa bone bathoba bangwe ba ikemetse sentlê ba se mo poifong. Mogodukwapoo ênê e rile a e bôna e tla e mo lebile a lekêla kwa kareng ka letsobane.

Fa tlhôngo ya terena e feta fa go êna Motshabadirê a bôna banna ba Makgoa ba tletse mosidi mme ba fufutsê. A ba a bôba go re ba mo moleting wa bofêlô.

Kwa moragô ga tlhôngo a fitlhêla e se ka e le batho. Go le ditlhôngo tse ditšhweu le tse dintšho. A bôna go le difatlhêgo tse di itumetseng thata. Batho ba tshêga ba goa ba dumedisana. Go tsenetse bo—Hallo! McGree! Hallo! Reggie! Go kgwêga fûla Sejatlhapi mo thakaneng ya sekole. A utlwa go re Sejakônyana le šônê se mo gare ntlheng e Makgoa a emeng mo go yôna.

A bôna go re basimane ba O tllileng le bônê ba mo lebetse, a dumedisa rangwanaagwê Monnaapulê, a re o batla Mogo-duwapoô, a mmôna a ikemetse kgakala-kgakala le terena. A laêla dithoto tsa bônê mo tereneng a thusiwa ké rangwanaabo bo-Mooketsi.

Kafa teng ga terena a simolola go gakgamala go re ana Makgoa a maatlametlo jang ka selô se terena. A fitlhêla go adilwe, go ntshitšwe lomati lwa bojêlo go jewa go nowa. A itshêba mo seiponing a fitlhêla a tšhwanologa gotlhegothle le bana ba sekole ka diaparô. A ba a inyatsa a re: "Rrê o a ba a nthile eng ka go nthêkêla dilô tsa Sejone!"

Ya re a sa nntse a kgatlegile a bôna mongwê wa basimane a mo gôga ka baki u utlwa e kete a re: "Hwathe ese dese? A nyu nyu? A buse theile?" A ithaya a re yoo o a mo dumedisa ka a bone a mo ntshetsa seatla. Go bisa go itse "Mosimane Motshabadirê" ka boikokobetšo, a mo ntshetsa letšôgo a re o mo naya botlhano. O tšhogana ka yoo a gona seatla sa gagwê a se ngka a re: "Kga! Nyunyu ke wêna. O reilwe e mang go re ke dumedisana le batho ba ba nang le mogatla jaaka wêna?"

"Mosimane Motshabadirê" a mo ngokologa ka kagišô. Mo loetong lotlhe e sa le e nntse e le yônê tirô ye ya leitšhogo. A bôna basimane bangwe ba le babedi ba le mo sepitleng jaaka êna. O na a lemosiwa ké moêmô wa bônê go re ké ba gabô êna. Ba ne ba eme jaaka koko e kolobile diphuka.

A sa le hong, a bôna setlhôpa sa basimane se tsêna kafa go bônê. Yo mongwe wa bônê o na a phetšotsê kolorô a e šebesitse Bophirima-tsatsi, ba bangwe ba mmitsa moruti. A rodisiwa hutshê ga twe a dumedisê moruti. A khubama ka mangolê, a tšhwara letšôgo ja tshiamô ka la molêma, a diga lentšwe a re ka bonôlô, "Dumêla rrê moruti".

Moruti a bo a mo raya a re a opêlê pina ngwê e o e itseng. A tlalêlwa ka a na a sa itse go re o ka opêla pina efe. Ana ruri e le e o e utlwileng kae!

A pomoga ka pina ya Setšwana e o na a e ithutile mo basimaneng ba ba rupileng a re: Dikgomo we! Hobê Hobê! Dikgomo di gamelwa mo ntšweng kae?

Mo kgamêlong re bana ba tšônê!"

Pina ye ya itumedisa moruti wa maitirêlô le batiakone ba gagwê. Ba ntaagana ka setshêgô.

Baruti ba sa le fa, ga tsêna matitšhêre a banna a le mabedi le wa mosadi. Boraro jwa bône ba bo ba rwele diborele (kê go re ba le matlhômanê).

A gakgamadiwa ké go bôna e kete ké batho ba le makgakga, a re, 'mme fa e le ônê ruri matitšherê, mentla ké a a makgakga! Dipotšonyana tsa bônê tsa mmontsa go re ga se matitšhêrê ka gonne ba ne ba mmotsa dipotšô tse di seng bosisi tsa bo: "O na le bokgantsadiô ba le kae? A ba bantlê? A ba basesane kgotsa ba kima?"

Loêtô lwa ga "Mosimane Motshabadirê" lwa êta lo le bošula, a sena boiketlo o tšhwerwe ké tlala ka mohagonyana wa gagwê o no o jelwê otlhe a nntse a le teng, mme a nêwa marapô fêla le dikgau tsa bogôbe (senkgwe).

O na a tle a bone go kgwa moya ka nakô ya go santse go ilwe le meperepetšô. Yônê e ne e le bošwabotšhwerwe jwa tshimane. Le tôta motsamaisa wa terena o na a setse a tennwe ké merepetšô e ya bo-Motlhalehi. A fitlhêla bo-Segomotšô le bo Motlalepule le bo Edith le bôna ba le tlhagatlhaya e bile ba feta bo Spes-Bona le bo Algie (Ditsêbê). Algie o na a tle a re o ja motho a le tala fa e kare e eme le Edith mongwê a feta a re Ditsêbê. Mo teng ga terena e ne e le šône sebedi fêla. Dithipa di eme mokôpêlo.

Ya itêlêkêla mo Riverview Tšhutšhumakgala e sa boife sepê. "Mosimane Motshabadirê" a fitlhêla palô e o iseng a ba a e bone ya basimane. Modumô wa bônê o ntshitse. E se kake ya re O bua le motho yo mongwe lwa utlwana fa lo sa goe. Lefoko le le ne le utlwala e ne e le la nyu-nyu! nyurru!

Ha ba fitlha kwa matlung a sekole a utlwa dintša di bogola, dikatse di ngaa. A gakgamalêla medumo ye ka e ne e utlwala thata-thata go feta ya dintša tôta le dikatse.

A sa reeditse, o bôna go tla go taboga batho ba iphutile ka mapae e le bônê ba goang, ba bogola, ba ngaa. A le esi a ipotsa a re, 'a selô se batho ba tle ba iphetole dintša le dikatse?'

Mongwê wa bônê a fitlha a mo tlolêla mo magetleng. A wa mo o ileng a lema lefatshe ka melomo. Ditšwalô tsa gagwê di kabo di ne di gagogile fa e ne e se tsa Sejone tse di kwenne tsa batlhabani. A ba a belaela go re, a e seng rragwê o na a itse ka ga tiragalô tse! Go reng a rekile fêla diaparô tse di tšhwanetseng motho wa lešotlêgô je le kana-kana? Ya bo e le lwantlha a bôna motho a palangwa jaaka pitse.

Ha a tšoga mo go weng ga jaaka a nntse a palanngwê yo mongwe wa basimane a mo phamola ka leoto. A wa gapê. Ha a tšoga fa fatshe, a bôna go re motho yo o neng a mo tšhwere ka leoto ke sekôanyana sa mosimane se o ka se ôpang gagwê fêla ka letšwele sa êla ruri. O na a ithiba ka a na a tshaba lešomô. Ha e ne e se go tshaba go kokowanêlwa o ka bo a na a šupa mokgwa wa gagwê. E ne e le bosigo jwa ngwedi yo mošwaana.

E rile ba tsêna mo ntlung ya borôbalô, "Mosimane Motshabadirê" a gopola go re jaanong ka ba tsenye mo tlung leitšhogô le fedile. Ba mo šupetsa bolao, a ala a gogomêla mo teng ka dikatana.

Fa a sa nntse a re o tla tloga a itirêla thapêlô a ise a robale, o bôna motlhôlô o mongwe gape. Mosimane wa senatla sa lekau a tla a mo kgogogetse a le mošampa a batla go mo lwantsha. Mosimane yo a bo a tšhotšê thipa fa a tla mo go ênê. A thusiwa ké mosimane yo mongwe yo o na a bidiwa Kagišô ja Sekgoa e le Percy. Percy a tlola a tsêna fa gare ga Balfour le Motshabadirê. Matlhô a go Balfour a na a le mabudu a tšhwana le a batho ba ba kônang. A ila go bôna a thijwa Balfour ya ba ya ne e kete o a gakadiwa. A ikgakatsa, a tlolakanya, a itidisa. Basimane ba bangwe ba nna ba re: "Mo tlogêle 'Fandas' mo tlogêlê 'Magoriase', ga a kitla a tlhola a go rogaka. Leina la basimane la ga Balfour e ne e le 'Phantasmagoria'. O le šelwê ka go bo a na a rutile mafoko a maleele a Senyesemane. Nakô mo go ênê e le 'opportunity', tidimalo e le 'tranquility'. Go se puô epê o ka e fetsang a sa dirise 'explore', tšhomi ya gagwê a kgolo. Phantasmagoria a gogêlwa kwa ntlê ko o ileng a wêla dibete gonê.

"Mosimane Motshabadirê" fa o dutseng teng a nna a ipotsa go re a maša ao e be e le afe! Yo o a bo a ntšwela kae ke sa mo itseng? Ke mo rogakile ka lefe?" Ngwana wa batho a tlhôafala a ba a gopola go ngwêga. A thijiwa kê go bo a na a sa itse tsela e e lebisang Matlhwaring.

Bosigong jo jotlhe ga a ise a ke a lale a robetse. O sa le a lala a tlhobaêla. A lôra tse di boitshêgang tsa mosimane wa thipa.

Mo mošong a gaudisa Monnawapulê mme a ya go mmotsa go re go a tlwe go emelwe fa kae. Monnawapulô a mo šupetsa ntlonyana e e ha thoko ga matlo a borôbala; a ya teng fêla ka a na a e šupeditšwe ké Monnawapule e seng jalo, o ka bo a

gopotse go re o a šutliwa gape. Fa a tsêna kafa teng a iya a sitêga go ka ithusa. A tšwa a ya go Monnawapulê a mmotsa go re a ga gona lefa a le molatšwana kgotsa sekgwa se motho o ka êmang ha go šône, fa a batla go itheetsa.

Motshabadirê o na a batla go ya kwa Gangwaketse lefa basimane ba Kanyê bônê ba na ba tle ba re ké kwa Morolong.

Ka boagô jo bosesane jwa mo sekoleng “Mosimane Motshabadirê” a tloga a tlwaêla basimane ba bangwe lefa ba na ba batla ba mo tshosa thata ka letsatsi ja kolobetšo. E ne e le letsatsi la Sontaga wa ntlha wa gagwê mo sekoleng sa Motšweding. Ka letsatsi ja Sontaga go no go jewa dijô tse di monate. Go apêwa nama, makwele, le dinawa le reise.

Fa a atamela fa lomating lwa bojêlo, a lemoga dijônyana dingwe tse di tšhwanang jaaka dibokwana. Dijô tse di ne di le ditšhweunyana, di tšhwana jaaka diboko. A ikana a re, “Ka ba gaetšho ba ntsetse ga ke kake ka ba ka ja diboko”. Mo go êna a itlhoma reise ké diboko. O na a ise a ba a e bone e jewa gopê mo botshelong jwa gagwê jotlhe. A ikutlwa a feroa dibete fa a bôna batho ba bangwe ba a ja sejô se. Go bapa le êna a bôna mosimane wa mosimanyanyana a a ja diphilo, a thukutha tlhângô, a re, “Batho ba mefuta-futa ka lefatshe”.

Moragô ga dijô a bôna pheretlhêgô mo gare ga basimane go le boitumêlo go se motho o wetseng makgwaho. ‘Magogwê a belaêla lomêpa’ “Mosimane Motshabadirê” a re ka pelo, ‘Se tlang se a bo se le segolo sa tlhapedi e kana kana? A sa le fong, a utlwa mosimane, a tšwirinya phala. A bôna makolwane a le lešômê le menwana e šupa ba itlamile ka meitlamo sepolise; ba êma lothêto yo a kgalema, ba re rii! ka setlhako. A kgalema, ba fatalala. A kgalema, ba šokologa jaaka motho a le mongwe fêla me etšwa ba na ba le setlhôpa. A kgaatlwa ké mekokorogô ya yo o ba kgalemêlang le tidimalô ya bône. Ya re a sa ntse a itumetse a bôna ba le babedi ba bônê ba mo phamola a re. ‘Ké a ao!’ Fa are phapha a fitlhêla thaka e ntšha jaaka enê yotlhe e phuthilwe jaaka dinku di kgweediwa ké bo-mankgolo mašôle jaaka letšomane le le kgweelediwa lopa-long.

Fa ba fitlha kafa sekgweng a fitlhêla ngaka ya Setšwana, e rwele dinaka tsa podi, e belege kgwatla. Mabapi le yôna ga bo go eme monna wa paka e e bontšho jo bo reng hii! mo

thamung a itlamile ka moikgatlô o mošweu o o kôpêlwang kafa koduolong. "Mosimane Motshabadi rê" o rile go moona a ba a gopola Monere McKay le Moruti Kotokwê kwa Matlhwarining. Fa pele ga ngaka le monna yo a bôna nkgô ya metsi.

Ba sale fa, mongwe a tlhaba pina ya morafe, botlhe ba e dumêla. Mo e fêlang teng, mosimane mongwe wa Bahibitšwana wa seithati a tlolela sennô, a êma fa pele ga lekoko la basimane, a peteketsa ka Sejatlhapi, a ntse a feta a ikgoletsa- kgoletsa thamô ya baki.

Boidiidi jwa basimane jwa bo bo mo reeditse ka tlhwafalô, ba bile ba ntse ba mo ôpêla diatla, ba re ngwafol! ngwafol!

Ka bokhutsanyane mafoko a o neng a a bua ké a: "Balekane ba me ba sekole seno sa rona. Ke itumetse thata go nêwa tlotla e e kana-kana e ya gompijeno ya go re e nnê nna sebue se selolo mo kamogelong e ya dikeng. Ke tla simolola ka go ba itise "Ngakê Thibalošo" yo e leng êna o lebaganye le go ba khumola seakhubama le go itsise Mookamedi go re a ba na le gônê go ka amogêlwa, mo gare ga rona.

Lwabobedi, ké tšhwanêlô ya ka go ba itsise Motlotlegi "Fourteen Slices Sunday Morning Kgantitšwe" yo e leng enê o tla ba amogêlang ka marothodi a pula ya modupe ya mono Motšwedeng e e sa dumeng e sa gadimeng, mme e na le tladi- tlapane mo go ba ba manganga jaaka makauleng "Battle Rantwa" 'yo re batlileng go mo jesa phiri ngogotlola, a ba a isiwa ntlung ya kôkêlô.

Go lona dikeng ka re ké boammaruri go re kgomo e ntšha mo lesakeng le leša e ya tle e kgwaripiwe ka dinaka ké dikgomo tse dingwe jaaka Ngake Thibalošo "a tla lo kgwaripa ka dinaka tse pedi tsa phokô tse lo di bônang tse. Mme lo nnê pelotelele, se sa feleng se a tlhola".

Lo letlhôgônôlô go fitlha mono ka nako eno e go sa letlêlêlwa leitšhogô je le feteletseng mo bašeng. Ka nakô ya rona, rona re palangwe jaaka dipholo, ra jewa ka moretlwa bosigo, re robetse, ra tshêlwa ka metsi garegabosigo, re robetse, ba bangwe ba rona ra atlhamolisiwa melomo, ya re re sa atlham- me, ra latlhêlwa molelô o tuka mo ganong. Ke feletsa ka go kopa "Ngakê Thibalošo" go lo tlhatlhoba".

Basimane ba ôpa diatla, ba goeletsa. "Mosimane Motshabadi rê" a bua ka pelo, a re, "Go tsamaya ké go bôna re ane re bosiwa le ké bo-eseng mang bo Morwa Makgomogêla motho a sena gabomogolo, motho a ijêla mašori nageng".

Ga êma “Ngakê Thibalošo” mosimane wa Madibogô yo o sefatlhegô se tšhwanang le sa phokô, a ipetsa sehuba, a perêtla melomo, a odimola, a ngamola dinkô jaaka tsa pitse e tšwa lobelong. A phamola “Mosimane Motshabadiřê”, a mo atametsa fa go êna. A mo thula mo phatleng ka tlhôngo go re a bê a utlwê tlhôngo ya gagwê e sila. Yoo ngakê a mo dupa a mmaya lomapo lwa naka tsa podi mo phathleng. A bolêla go re “Mosimane Motshabadiřê” o itekanetse o ka letlêlêlwa go nna mongwê wa lešomô ja sekole.

Motlotlegi Reberente Kgantitšwe a mo kubamisa, a mo laya ka molao wa sekole o mogolo, e leng go re ba itse fa ba tlile go ithuta ba sa tlêla ditshamekwane. Fêla ba seka ba utšwa dilwana tse basimane ba bangwe ba mo sekoleng, mme lefa gontse jalo ba itse ha golo mo sekoleng go le namane e tona ya borôlê. Ka ga moo ga a re, ba utšwê mme ba itshe-dise kwa tlung ya kapêêlô ka botlhale, ba se lebale go re “Phokojê go tshela yo o dirêtsênyana”.

Ba itse fa Reê-Mogapê e le letlhale ja monna. E le monna yo motho o tlang a mo fitlhele fêla a eme fa o sa mo šolofêlang teng. E le ênê ‘sekukuni ga se tlhôke sebatladi’, ka gonno o a bo a ntse a fitlhêlwa fa o sa batlegeng.

A ba bolêlêla go re mosimane mongwe o kile a lêlêkwa, a lêlêkêlwa bogôtšwana, e seng bogodu. (Mo thakeng go utšwa dijô e ne e se selô se se ka balêlwang mo bogodung. A re lwantlha mosimane yo Clement o na a bo a ithusitse ka diretlo, a di utšwile, a di tsentsê kafa teng ga hampê kante e tla a re a tšwa ka kgôrô, a fitlhele Rrê-Mogapê, a mmeile leitlho e bile e kete o ntse a re, “Ke a go bôna Clement, ke itse le se O se tšhotseng”. Fa Rrê-Mogapê a mo apaapa a fitlhêla, a šudubile mogodu le loleme le mala ka hempe. A mo raya a re, “E ne e sale, fa nka go tšhwara gapê tsela ké ya gago”. (Rrê-Mogapê e ne e se mofula wa lefoko ja gagwê).

Morago ga malatsinyana ya re ka “Phokojê a seka a latlha mosesêlô e le wa gagwê”, Clement a ya gapê mo tlung ya kapêêlô. A fitlhêla Jim, morwa Kwenamênô, yo e nenge e le êna modisa mo tlung. A mo taga ka loleme, ya re a sa šebile go sele, Clement a natlola phaphathi ya rantlhasi (bogobe jwa senkgwe jwa mabêlê a a magwata jo bo no bo jwa mo Motšwedding) ya re ka go gopola Rrê-Mogape go re o a bo a tla iphetola rantlatlana ha kgorong, a rwalêla senkgwê se le hutshe. Fa a re o a feta fa kgorong a fitlhêla Rrê-Mogapê a mmotsa a re,

“Clement tla ke apaapê go re gompijeno O wa bo O utšwile eng!” A atamêla, a mo apaapa a tlhōka sepê se yoo o se utšwileng. Clement a ba a bua ka pelo a re “Gompijeno ke tshetsê noka e tletse ammaaruri”.

Mme ya re ka fa Modimo o tšwa motho o a tle o mo tšwe hêla, a ga e ya re Clement a tshikinyêga, kgotha sa rantlhasi sa bo se wa mo go ênê! Rrê-Mogape a fetsa go re Clement ké legodu je le lekaneng go bajwa dina. A mo naya nakô ya ura e le ngwe fêlo go re a tšwe ka melelwane ya sekole. Go jalo balekane lo itisê mo go Rrê-Mogapê. Molao o mongwe ko o, Lo re go bōna basetsanyana ba feta lo ba fularêlê, lo itse fa lo sa tlêla bônê mo. Lo tletse thuto e le yosi. Fa a sena go fetsa, a simolola ka “Mosimane Motshabadirê” a mo kgatsa ka metsi. Go tšwa fa thaka e ntšha, ya tsêwa jaaka mang le mang mo sekole, ba gololêtsêga mo leitšhogong.

Ka maagô e le matlwaêlwa “Mosimane Motshabadirê” a tlwaêla motsana wa sekole se sa Motšweding. A fitlhêla go sena felô gopê mo lefatshing fa go monate jaaka Motšweding. Motšweding e ne e le felô ga loratô, go sena ditshêbô dintwa, le lefufa. Dithutsô tsa baruti le barutwana di ne di nweletse mo dipelong tsa bana ba sekole. Maaka a na a sena boitšhwarêlô, ké gônê ka moo batho ba ba ntseng jaaka bo Clement ba neng ba sena bodulô mo go ênê.

Botshelô jwa Motšweding e ne e le jwa menyenyo, ditshêgô, kutlwano, kutlwalanô botlhoko ya mmaanete le tirô ka nakô ya tirô. A tlwaêla balekane botlhe ka go tšhwana. Ha malatsi a nntse a ya kwa pele, a bōna a ratêga mo thakeng, a bo a ratiwa le kê baeteledipele ba sekole matitshêrê le mookamedi wa sekole, moruti Sehakô.

Batho ba na ba rata sebopêgô sa gagwê le maitsêo le bopelonomi. O na a kwenne, me a sa rate ntwana. Go na le go re a ikitshe RaNtwa o na a ikisitse RaKagišo. O na a bopegile Setšwana. A na le suhuba se se tšhwanetseng, a le menô mašweu, a sa tshabelelwe ké serame sa matlhoko. Mme tōta-tōta o na a ratêlwa bokgêlêkê jwa go itse go raga bolo. Fa a na a beilwe fa moragô go no go itsiwe go re goko-petšwe ka selotlele sa mmaanete. Leina la gagwê e ne e le 'Chief Mosquito. (Ké go re leina la mo Motšweding le o le šelweng a sa le moša ké basimane). Fa a eme fa morago (full back) go no go sena pelaêlô. Mo go êna batshameki ba batlhano ba kafa gongwe (forwards) ba ne ba se sepê mo go

êna, on a a ba thula ka megetla a ba latlhêla fa fatshe. Bolo ya gagwê e ne e sêlwa golô go se fa.

Selo se le sengwê fêla se se ne se mo ja mo moyeng e ne e le se:— O na a tlhaja ké ditlhong tsa go re e re e le mosimane yo mogolo a bo a ntse a goa magakabê le dirathana mme e bile a badisiwa ké morweetsanyana yo o šebêgang go re o mmôtlana mo go êna. Fêla ka bonôlô jo o bopegileng ka jôna o na a nna a ikôba. O ka bo a na a sa jege mo moyeng fa e se go re go no go na le mongwe yo o neng a mmolêlêla go re fa go twa 'Chief Mosquito' go buêlwa kae? Fa go ka bo go no go sena digolê tse di jalo, o ka bo a na a agile sentlê.

Ka kgwedi ya bofêlô ya go setse malatsinyana go iwa gae, "Mosimane Motshabadirê" a bile diwa lošo lwa ga rragwê. A tšhwanêlwa ké go ya go disa metse wa ga rragwê.

Fa a fitlha motsing wabô Matlhwareng, a kगतla-ntshiwa kê boidiidi jwa batho jo bo neng bo kokwaanetse fa ga rragwê. A fitlhêla batho-Sekgoa, ba apere dikhai tse dintšho. A bôna bo Monere McKay le Moruti Kotokwê ba eme fa pele ga phitlhogo fitlha ga gagwê, ga a ise a ke a nne le sebaka sa go dumedisa opê. Pelo ya gagwê e ne e utlwile botlhoko, e hohoma, a futsafetse mme a lelêla teng, ka monna e le nku a sa lele.

E rile a atamêla fa letloleng la setopo, a bôna rragwê a itaditse hubeng sa Rara e bile e kete o kare: "Morwaaka se nkutsafalele, a go ikhutsafalêlê wêna, Nna ke boloketse-gile".

"Mosimane Motshabadirê" a mo lêba a lêba mmagwê, pelo ya gagwê ya ne e kete e ka thubêga, fa a kgopa gore kê khutsana mmagwe ké mosadi wa motlhôlagadi.

Phitlhô ya ya mabitleng e eteletšwe pele ké baruti. Ha ba tsêna mo diphuphung Moruti Kôtôkwê a tlhabeletsa pina e e reng: "A re eeng! A re eeng! Mo go Jesu, re mmo-neng".

Moruti Jakopo Kotokwê a kgwatatsa ka mafoko a a re: Ditsala mo Moreneng, gompijeno re fa tirelong ya bofêlô ya yo Mokauleng o roberseng fano. Ga a a šwa, o robetse. O robetse, gonne go tlhohonolô bašwi ba ba šwêlang mo Moreneng. Mošwi Mosalašuping e ne e le mongwe wa banna ba ba pelongwê. O šwetse mo ntweng jaaka lešôlê je le wang, le eme mo ntweng. E ne e le monna wa setšoga-le-pelo-ya-maabane. O na a sa itse go tšhwara motho opê

ka pelo. O šwa, e le modumedi wa mmaanete. Mme a go iteleleng rona ba re setseng.

Ditsala mo Moreneng, gakologêlwang Thapêlô ya Morêna mafoko a a reng: "Go rata ga gagwê a go diralê mo lefatshing jaaka kwa legodimong". Gompijeno go rata ga Ôna go diragetse jaaka re tlhola re lopa. Modimo o itlhaoletse nku e o e ratang bogolo go tse dingwe. A lo itse se se lôtšwang ké rona, fa re re "Go rata ga Ôné go diralê mo lefatshing jaaka kwa legodimong? A ko lo gopoleng go re gantsi fa re le mo pitlaganong ya botlhoko jwa rona kgotsa jwa ditsala tsa rona re a tle re biletse go Morêna, re re "Go rata ga gago a go diralê mo lefatshing jaaka kwa legodimong" mme Morêna a dire jalo a fodise kgotsa a ipiletse nku ya gagwê, mme jaaka modisa yo o molemo nku ye e utlwe lentšwe la modisa wa yôna. Ditsala, Morêna o a naya, Morêna o a tsaya.

Modisa yo o molemô o bileditse nku ya gagwê kwa mafulong a matalana. Motlhanka wa kgosi o dutse le bae-ngele ba bangwe, o mo bošweung, o galatsa mmôgô le ba bangwe:

Ana ba galalêla jang batlhanka ba kgosi,
Ba tshego bao ke bo mang,
Ba ba ntseng leseding.

Dikobo tse di phatsimang tse ba di apereng
Ba di tlhatšwitse mo mading
A yo ba tlhabetšweng.

Go wêna motlhôlagadi Mosadiwamaropê o reê morwao "Mosimane, Motshabadirê", o re 'Bodiba bo tšhêlê o ntse o bo šebile; mme a seka a tlhoboga, a nnê le tšholofêlô.

Monere McKay a latêla ka go rapêla. Motlhanka wa Modimo a rapêla ka lentšwe je le roromang a ba a fufula. A rapêla ka thabelô e e neng ya se ke ye labalwa mo Matlhwareng.

Tirêlô ya gelêla ka sehela se se reng:

Lobaka lwa me lwa bofêlô
Go itse mang, lo tla tla leng?
Lošo lo ka tla ka lobelô
Go ntlosa mono lefatshing
Jesu, O nthuse mo go šweng
Ka madi a ntšhologetseng.

Mo botshelong jwa gagwê jotlhe "Mosimane Motshaba-dirê" ga a ise a ba a ke e lebale sehela se. Ha a se utlwang o teng o na a tle a gopole phitlô ya ga rragwê. E ne e mo tšosetsa lobadi lo sa foleng. Fêla motse wa ga rragwê o na a o tshegetsa.

A ga go jalo ditsala? Ke mang yo o iseng a ke a šwelwe ké tsala ye e rategileng, mme e re go ikgomotsa, a re "Ke go rata ga Modimo mo go diragetseng mo lefatshing jaaka kwa legodimong", mme tsela ké ya rona rotlhe.
